

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra ekonomiky a řízení lesního hospodářství

Církevní restituce v lesnictví a jejich vnímání veřejností

Diplomová práce

Autorka: Bc. Zuzana Kaňková
Vedoucí práce: RNDr. Marcel Riedl, CSc.

2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Zuzana Kaňková

Lesní inženýrství

Název práce

Církevní restituce v lesnictví a jejich vnímání veřejností

Název anglicky

Church forest restitution and their perception by public

Cíle práce

Hlavním cílem práce je analýza vnímání církevních restitucí a působení církevních subjektů v lesnictví různými skupinami veřejností.

Metodika

Práci napište v souladu s formálními požadavky uvedenými v doporučených pravidlech pro zpracování bakalářských a diplomových prací na FLD. Postup ve vypracování a dosahované výsledky průběžně konzultujte s vedoucím práce. Doporučuje se zpracovat práci v následujících etapách:

Zpracování stručné rešerše se zaměřením na komunikaci a vztahy s veřejností.

Provedení vlastního šetření týkající se vnímání církví a jejich působení ve vztahu k lesnictví.

Na základě výsledků výzkumu a vlastní analýzy komunikace vybraných církevních subjektů navrhnout konkrétní změny v komunikační strategii a vztazích s veřejností.

Diskuze a závěr – rekapitulace dosažených výsledků a význam pro širší praxi.

Doporučený rozsah práce

60

Klíčová slova

public relations, forestry, church restitutions

Doporučené zdroje informací

- KELLER, K. L. – KOTLER, P. *Marketing management*. Harlow: Pearson, 2015. ISBN 9781292092621.
- KOZEL, R. *Moderní marketingový výzkum : nové trendy, kvantitativní a kvalitativní metody a techniky, průběh a organizace, aplikace v praxi, přínosy a možnosti*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-0966-.
- KRÍŽ, J.; VALEŠ, V. *Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2013. 405 s. ISBN 978-80-7400-472-8.
- NĚMEC, P. *Public relations : komunikace v konfliktních a krizových situacích*. Praha: Management Press, 1999. ISBN 80-85943-66-2.
- Schmithüser, Franz ; Kaiser, Bastian ; Schmidhauser, Albin ; Mellinshoff, Stephan ; Kammerhofer, Alfred W. *Podnikání v lesním hospodářství a dřevařském průmyslu*. Praha ČZU 2009.535 s. ISBN 978-80-213-1945-5
- SVOBODA, V. *Public relations moderně a účinně*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2866-7.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – FLD

Vedoucí práce

RNDr. Marcel Riedl, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 29. 6. 2016doc. Ing. Václav Kupčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 1. 2017prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.

Děkan

V Praze dne 17. 03. 2018

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Církevní restituce v lesnictví a jejich vnímání veřejností vypracovala samostatně pod vedením RNDr. Marcela Riedla, CSc. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že zveřejněním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.“

V Praze dne 9. dubna 2018

Bc. Zuzana Kaňková

.....

Bc. Zuzana Kaňková

Poděkování

Děkuji panu RNDr. Marcelu Riedlovi, CSc. za odborné vedení mé diplomové práce a za cenné rady. Poděkování patří rovněž mým blízkým za emoční podporu a trpělivost.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá analýzou vnímání církevních restitucí a působení církevních subjektů v lesnictví různými skupinami veřejností. Je rozdělena na dvě části. První část je teoretická a stručně se zabývá historickým vývojem církevního majetku, procesem církevních restitucí, public relations a dalšími pojmy a definicemi, které jsou potřebné znát k hlubšímu zkoumání dané problematiky. Druhá část je analytická a obsahuje tři šetření. První šetření mapuje názor laické veřejnosti na církevní restituce v lesnictví, druhé analyzuje média v roce 2008 a 2012 a třetí šetření zjišťuje public relations u církevního subjektu a jeho postoj k církevním restitucím v lesnictví. Šetření jsou následně zpracována a vyhodnocena. Na základě těchto výsledků jsou formulovány návrhy na změny v komunikační strategii a vztazích s veřejností.

Klíčová slova

Církevní restituce, lesnictví, vztahy s veřejností.

Abstract

This diploma thesis deals with the analysis of perceptions of ecclesiastical restitutions and the activities of ecclesiastical subjects in forestry by various groups of the public. It is divided into two parts. The first part is theoretical and briefly deals with the historical development of ecclesiastical property, the process of ecclesiastical restitutions, public relations, and other concepts and definitions that need to be known for deeper exploration of the issue. The second part is analytical and contains three investigations. The first shows the view of the lay public on church restitutions in forestry, the second analyzes the media in 2008 and 2012, and the third survey identifies public relations with the ecclesiastical subject and its attitude to religious restitution in forestry. The investigations are then processed and evaluated. Based on these results, there are formulated proposals for changes in communication strategy and public relations.

Key words

Forestry, church restitutions, public relations.

OBSAH

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce	11
3 Teoretická část.....	12
3.1 Historický vývoj majetku církve	12
3.2 Základní přehled dotčených témat.....	19
3.3 Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi	23
3.4 Proces církevních restitucí.....	25
3.5 Církevní restituce a dopad na lesnictví.....	28
3.6 Průzkum veřejného mínění	29
3.7 Public relations – PR	31
3.8 Média	36
4 Analytická část	40
4.1 Metodika výzkumu	40
4.2 Výsledky šetření	42
4.3 Diskuze a doporučení	66
5 Závěr.....	69
6 Seznam použitých zdrojů	70
7 Seznam příloh	74

Seznam grafů

Graf č. 1: Počet zaevidovaných výzev Lesů ČR v jednotlivých obdobích 2013 - 2017	28
Graf č. 2: Podíly respondentů majících povědomí o zákonu z roku 2012 o majetkovém vyrovnání a jeho původním návrhu.....	42
Graf č. 3: Podíly respondentů majících zájem o církevní restituce.....	43
Graf č. 4: Podíly respondentů souhlasících s církevní restitucí lesů	43
Graf č. 5: Počty respondentů souhlasících s církevní restitucí lesů podle věku.....	44
Graf č. 6: Podíly respondentů souhlasících s užitečností církví a náboženských společností	44
Graf č. 7: Počty nejčastějších odpovědí týkajících se užitečnosti církví a náboženských společností	45
Graf č. 8: Podíly respondentů domnívajících se, zda se církve dovedou postarat o lesy.	45
Graf č. 9: Počty odpovědí týkající se představ budoucnosti s navrácenými lesy.....	46
Graf č. 10: Podíly respondentů souhlasících s přínosem církevních restitucí pro společnost	46
Graf č. 11: Věková struktura respondentů hodnotících přínos církevní restituce pro společnost	47
Graf č. 12: Počty odpovědí podle přínosu církevní restituce	47
Graf č. 13: Podíly respondentů, kteří zaznamenali změnu v souvislosti s církevní restitucí lesa	48
Graf č. 14: Počty respondentů podle zdroje informací o církevní restituci lesů	49
Graf č. 15: Podíly respondentů se zájmem o informace o probíhající restituce a hospodaření	50
Graf č. 16: Způsoby, které respondenti preferují k získávání informací.....	50
Graf č. 17: Podíly respondentů týkající se důvěry informacím z médií.....	51
Graf č. 18: Podíly respondentů hodnotících objektivnost médií k problematice církevních restitucí.....	51
Graf č. 19: Sledovanost jednotlivých televizních stanic	52
Graf č. 20: Objektivnost televizních stanic	52
Graf č. 21: Sledovanost jednotlivých rozhlasových stanic	52
Graf č. 22: Objektivnost rozhlasových stanic	53
Graf č. 23: Sledovanost jednotlivých tištěných periodik	53
Graf č. 24: Objektivnost jednotlivých tištěných periodik	53
Graf č. 25: Sledovanost jednotlivých internetových médií	54
Graf č. 26: Objektivnost jednotlivých internetových médií	54
Graf č. 27: Podíly respondentů podle víry	55
Graf č. 28: Příslušnost respondentů k církvi a náboženské společnosti.....	55
Graf č. 29: Pohlaví respondentů.....	56
Graf č. 30: Věk respondentů	56

Graf č. 31: Kraj respondentů.....	57
Graf č. 32: Podíly respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	57
Graf č. 33: Povolání respondentů.....	58
Graf č. 34: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v médiích v roce 2008.....	58
Graf č. 35: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v médiích v roce 2012.....	59
Graf č. 36: Počty zpráv týkající se církevních restitucí na internetu v roce 2008.....	59
Graf č. 37: Počty zpráv týkající se církevních restitucí na internetu v roce 2012.....	60
Graf č. 38: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v časopisech v roce 2008.....	60
Graf č. 39: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v časopisech v roce 2012.....	61
Graf č. 40: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v denících v roce 2008.....	61
Graf č. 41: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v denících v roce 2012.....	61
Graf č. 42: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v TV v roce 2008.....	62
Graf č. 43: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v TV v roce 2012.....	62

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Pracovní cyklus Public relations.....	32
Obrázek č. 2: Významné skupiny veřejnosti z pohledu Public relations.....	33
Obrázek č. 3: Vliv médií.....	36
Obrázek č. 4: Podíl domácností připojených k internetu.....	38

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Shrnutí vývoje církevního majetku od 18. století a vliv zásahů státu.....	18
Tabulka č. 2: Vlastnictví lesů v České republice.....	19
Tabulka č. 3: Porovnání podílu ploch vlastníků lesních pozemků v roce 2012 a v roce 2016.....	20
Tabulka č. 4: Círky a náboženské společnosti registrované podle zákona č. 308/1991 Sb. a č. 3/2002 Sb.....	22
Tabulka č. 5: Struktura církevních nároků:.....	26
Tabulka č. 6: Struktura pozemků nárokových církvemi.....	27
Tabulka č. 7: Konkrétní odpovědi na změnu v okolí související s církevní restitucí lesů.....	48

1 ÚVOD

V minulosti byl majetek církví a náboženských společností na území České republiky odebírán v několika vlnách. Nejvíce za josefinských reforem, poté při pozemkové reformě v období první republiky a následně po 2. světové válce, zejména po únoru roku 1948, kdy církve a náboženské společnosti přišly asi o 2 500 budov, 175 tisíc hektarů lesa a 25 tisíc hektarů orné půdy.

Církevní restituce jsou společensky diskutovaným tématem již od doby změny politických poměrů v roce 1989. Byly předmětem nejednoho politického sporu a řady jednání, která vyústila v roce 2012 do schválení zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Na dokončení církevních restitucí mají zájem nejen církve a náboženské společnosti, ale také stát, obce, zemědělci a lesníci. A to i z důvodu dořešení sporů vyplývajících z nejasností v evidenci pozemků, protože jejich vlastníci pak nemají jistotu, za jakých podmínek na nich mohou hospodařit.

Po dokončení restitucí by se církevní subjekty a náboženské společnosti měly stát vlastníky cca 5,1 – 5,4 % výměry lesních pozemků v České republice. Nejenže pak dojde ke změně vlastnické struktury lesů v České republice, ale také se objeví další subjekt ovlivňující situaci na trhu dřevozpracujícího průmyslu. Církevní restituce je obecně složitý, zdlouhavý proces a budí u veřejnosti řadu pozitivních i negativních reakcí a názorů. Důležitým faktorem při vytvoření postojů veřejnosti hraje i celková informovanost společnosti, jako důsledek vlivu médií a komunikace církví a náboženských společností s veřejností.

2 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza vnímání církevních restitucí a působení církevních subjektů v lesnictví různými skupinami veřejností.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Historický vývoj majetku církve

Od počátku až do roku 1918

Křesťanství pronikalo do našich zemí již od 9. století působením bavorské mise a činností byzantských věrozvěstů Konstantina (sv. Cyrila) a sv. Metoděje na Velké Moravě [Státní ústřední archiv v Praze, 1993, s. 2].

Církev vlastnila a shromažďovala majetek již od svého počátku. Za vlády Karla IV. dosáhla asi svého největšího vlastnictví. Zásahu na tom měl i rozšiřující se blahobytnost obyvatel, kteří pak církvi darovali za poskytnuté služby své statky. To však vedlo k napětí mezi církví, šlechtou a poddanými, které vyústilo k vypuknutí tzv. „*Husitských válek*“. Po husitských válkách, zůstalo církvi v držení asi 10 % dnešního půdního fondu ČR ve srovnání s 30 % před husitskými válkami. Církev ztratila tedy dvě třetiny svého majetku.

Po bitvě na Bílé hoře v roce 1620 církev doufala, že vítězství Habsburků umožní restituci církevního majetku ztraceného za husitských válek. Restituce se však pro odpor šlechty a měst neuskutečnila. Náhradou se stala dohoda mezi papežem a císařem v roce 1630 o ekonomickém zabezpečení pražského arcibiskupství. Podle této dohody se arcibiskup pražský zavázal, že nebude žádat restituci předhusitských majetků, a že panovník za to bude arcibiskupovi odvádět 15 krejcarů z každé bečky soli dovezené do Čech. Toto řešení podílnictvím církve na clu, tedy do příjmu státní pokladny, umožnilo pražským arcibiskupům kupovat statky k získání nového zdroje důchodů k obnovování kostelů a farností [Němečková, 2009].

Od 18. století se církev dostala pod státní dozor. Ten zavedla Marie Terezie a dohlíželo se především na církevní jmění. Její syn císař Josef II. postupoval proti církvi mnohem agresivněji, což vyústilo v tzv. „*Josefské reformy*“ [Drnek, 2012].

Během jeho panování byla zrušena asi 1/3 klášterů. Majetek zrušených klášterů byl soustředěn do tzv. náboženských fondů, později Náboženské matice. Jejich výnosy byly určeny pro potřeby katolické církve, zejména na zřizování nových farností a od 19. století také na dorovnání platů duchovních v chudých farnostech [Drnek, 2012].

Od roku 1918 až do 17. listopadu roku 1989

Po vzniku Československé republiky byla pro církve velkým úderem první pozemková reforma, která probíhala od roku 1919 do roku 1938. Byla upravena třemi základními zákony. Jednalo se o záborový zákon (č. 215/1919 Sb.), přidělový zákon (č. 81/1920 Sb.) a náhradový zákon (č. 329/1920 Sb.). Cílem bylo rozdělení velkých soukromých pozemků a přidělení půdy drobným zemědělcům. Reforma se vztahovala na pozemky s více než 150 ha zemědělské půdy a více než 250 ha celkové půdy. Část zabraných pozemků byla přidělena bezzemkům a drobným zemědělcům, část byla vlastníkovi ponechána. V letech 1923 – 1926 a do roku 1938 probíhala reforma nejintenzivněji a prošlo jí cca 4 mil. ha půdy. Celkem podléhalo první pozemkové reformě 232 tis. ha církevních pozemků [Vlastnické právo církví a náboženských společností, 2012].

V roce 1938 byla Československá republika okleštěna Mnichovským diktátem a spadala pod německý právní řád. Nacistický totalitní režim nakládal daleko tvrději s církevními a náboženskými společnostmi a jejich majetkem. Ten byl nejdříve omezován a postupně konfiskován a stával se majetkem Německé říše a nacistických přívrženců. Byl k tomu využit IX. Odbor protektorátního Ministerstva zemědělství a lesnictví a posléze od 1. 4. 1942 Pozemkový úřad pro Čechy a Moravu. Tyto zkonfiskované církevní majetky připadly po konci 2. světové války opět církvím na základě Dekretu presidenta československé republiky č. 5/1945 Sb., o vrácení majetku. V praxi se však s vrácením otálelo tak dlouho, až k němu v důsledku února 1948 vůbec nedošlo [Malý, 1999].

Benešovy dekrety, jejichž oficiální název zní „*dekrety presidenta republiky*“ lze rozdělit do několika etap podle časových období, ve kterých vznikaly. První část vznikala v Londýně za 2. světové války, druhá část byla vydána po válce a týkala se především potrestání kolaborantů a zrádců, kteří spolupracovali s nacisty. Dekretů je celkem 143, ale jen přibližně dvě desítky z nich obsahují normy politické, mocenské či právní povahy a řeší také majetkové vztahy k půdě [Mandler, 2002, s 13].

Tyto dekrety hrají důležitou roli při volbě data, ke kterému se vyrovnání s církvemi vztahuje. Československá republika se po roce 1945 ocitla pod silným vlivem komunistické ideologie. Pro osud církevního majetku znamenal další změnu zákon č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy. Tento zákon byl přijat ústavodárným Národním shromážděním dne 11. července 1947 a způsob jeho realizace byl stanoven vládním nařízením č. 194/1947 Sb., ze dne 12. listopadu 1947 o soupisu pozemkového majetku pro revizi první pozemkové reformy a o jejím vyznačení v pozemkových knihách. K soupisu a záboru došlo těsně před únorem 1948. Výměra církevních pozemků přihlášených k revizi první pozemkové reformy činila 177 673 ha. Církvi po ní mělo zůstat jen 5 203 ha [Kalný, 1995].

Ihned po únoru však komunisté přistoupili k provedení II. pozemkové reformy vydáním zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě, kterou byla konfiskována prakticky veškerá zemědělská a lesní půda. Stalo se tak v době, kdy revize první pozemkové reformy byla v běhu a nebyla ještě dokončena. Po této reformě církvi zůstaly jen kostely, fary a farní zahrady či pozemky do 1 ha. Tento zákon se nevztahoval na půdu patřící státu, státním podnikům, fondům či územním samosprávám [Kalný, 1995].

Oba zákony o pozemkové reformě ustanovovaly finanční náhradu za vyvlastněné pozemky. Církvi se však těchto náhrad nikdy nedostalo, byly úplně odkázány na státní pomoc, protože byl přijat zákon č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem [Vlastnické právo církví a náboženských společností, 2012].

Dne 17. listopadu roku 1989 se v Praze uskutečnila demonstrace proti tehdejšímu komunistickému režimu a následoval sled událostí, které tento totalitní režim ukončily.

Konec roku 1989 až současnost

Česká ekonomika prodělala po roce 1989 nejradikálnější transformaci národního hospodářství v uplynulých šedesáti letech a tento proces tvořil čtyři pilíře. Jednalo se o liberalizaci cen, liberalizaci zahraničního obchodu, makroekonomickou stabilizaci a změny vlastnických práv. Na rozdíl od procesu privatizace, se restituční procesy řešily zcela minoritně, přestože svým rozsahem i četností zaujímají velmi významnou část změn vlastnických práv v ČR po roce 1989. Jedinou výjimkou, která byla určitým způsobem jak v odborné, tak zejména v laické veřejnosti významně diskutována, byly tzv. církevní restituce [Zeman, 2015].

Samotnou a první právní normou týkající se církevních restitucí byl zákon č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací. Jednalo se však o zákon výčtový, nikoliv restituční a pouze některým církvím byla navracena část budov s nezbytnými pozemky pro jejich užívání, aby řády mohly obnovit své poslání a řeholní komunity [Kubačák, 2012].

Od roku 1996 do roku 1998 docházelo k vydávání církevního majetku tzv. exekutivní cestou, formou usnesení vlády. Exekutivní vydávání se týkalo budov sloužících k duchovním, pastoračním, sociálním, školským apod. účelům, nikoliv však hospodářského majetku. V prvním pololetí roku 1998 došlo k ukončení exekutivního vydávání. Od roku 1998 do roku 2000 se jednalo o vytvoření výčtového zákona. Proti této metodě se postavily nejen církve, ale i mnohé státní instituce jako Český úřad zeměměřičský a katastrální a Ministerstvo zemědělství. Z tohoto důvodu jednání mezi státem a církvemi skončilo neúspěchem [<https://www.mkcr.cz/historie-a-priprava-majetkoveho-vyrovnani-452.html>].

V letech 2003 – 2004 probíhaly nové pokusy o majetkové vyrovnání. Ministerstvo kultury opět prosazovalo výčtovou metodu, ministerstvo zemědělství obecnou restituční. Vláda dává úkol ministru kultury, aby vypracoval rozbor kladů a záporů obou řešení. Kolem roku 2006 se objevuje návrh řešit majetkové vyrovnání formou tzv. „renty“, ale ani toto řešení není církvemi obecně přijímáno. Zvažuje se tedy i možnost kombinace „renty“ a naturální restituce a tak ministr kultury zahajuje jednání se všemi církvemi [<https://www.mkcr.cz/historie-a-priprava-majetkoveho-vyrovnani-452.html>].

V roce 2007 je zřízena vládní Komise pro narovnání vztahu mezi státem, církvemi a náboženskými společnostmi. Předsedou komise byl ministr kultury, členy byli i ministr financí a zemědělství. Došli k závěru, že na základě výsledků jednání předchozích let bude upřednostňována kombinovaná metoda částečné naturální restituce a finanční náhrady [<https://www.mkcr.cz/historie-a-priprava-majetkoveho-vyrovnani-452.html>].

V roce 2008 vláda schválila a Poslanecké sněmovně předložila vládní návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Tento návrh však nebyl do konce volebního období Poslaneckou sněmovnou projednán [<https://www.mkcr.cz/historie-a-priprava-majetkoveho-vyrovnani-452.html>].

Dne 1. 7. 2010 vydal Ústavní soud rozhodnutí sp. zn. Pl. ÚS 9/07, ve kterém označil dlouhodobou nečinnost Parlamentu České republiky spočívající v nepřijetí zvláštního právního předpisu, který by vypořádal historický majetek církví a náboženských společností za protiústavní. Vláda si z tohoto důvodu dává ve svém programovém prohlášení za cíl, co nejdříve uzavřít otázku vyrovnání mezi státem a církvemi, náboženskými společnostmi tak, aby mohly plnit své funkce nezávisle na státu [<https://www.mkcr.cz/historie-a-priprava-majetkoveho-vyrovnani-452.html>].

Na jaře roku 2011 byla zřízena nová Komise pro narovnání vztahu mezi státem, církvemi a náboženskými společnostmi. Komise dospěla k definici parametrů nového modelu majetkového vyrovnání a ty byly posléze schváleny i Církevní komisí sdružující představitele církví a náboženských společností. Vláda uložila ministru kultury na jejich základě vypracovat návrh zákona o majetkovém vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi [<https://www.mkcr.cz/historie-a-priprava-majetkoveho-vyrovnani-452.html>].

Navrhované změny oproti návrhu z roku 2008 byly:

- finanční náhrada se snižuje z 83 mld. Kč na 59 mld. Kč,
- naturální restituce se zvyšuje z 51 mld. Kč na 75 mld. Kč,
- finanční náhrada bude ve 30 ročních splátkách,
- financování církví bude trvat 17 let od jejich nabytí účinnosti,
- finanční nesplacená náhrada bude každý rok valorizována,
- všechny oprávněné osoby mají stejné postavení,
- naturálně bude vydáván majetek ve vlastnictví Lesů ČR, Pozemkového fondu a jiné organizace [Jäger, Chocholáč, 2015].

K definitivnímu řešení situace došlo dne 8. 11. 2012 schválením zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Ten byl dne 5. 12. 2012 publikován ve Sbírce zákonů a nabyl účinnosti dne 1. ledna 2013. Principem zákona je navrácení původního majetku církvím a náboženským společnostem, který je v současnosti ve vlastnictví státu. Postupně bude vydán majetek, kterému přísluší právo hospodařit Státnímu pozemkovému úřadu a se kterým hospodaří Lesy ČR, s.p. Dále bude vydán i nemovitý majetek, který sloužil církvím a náboženským společnostem a jimi zřízeným právníckým osobám k charitativním či ke kultovním účelům a dále věci funkčně související s jimi vlastněnými nemovitostmi [<http://spucr.cz/restituce/cirkevni-restituce/majetkove-vyrovnani-s-cirkvemi-a-nabozenskymi-spolecnostmi.html>].

Doposud stát vydal církvím 133 tisíc hektarů lesa, 37 tisíc hektarů polí, luk, rybníků, stovky budov a věcí, většinou uměleckých předmětů. Za nevydaný majetek se stát zavázal zaplatit 16 církvím a náboženským společnostem 59 miliard Kč. Rovněž do roku 2030 budou církve dostávat státní dotace na činnost [<http://www.pfcr.cz/tiskovy-servis/verejna-vystoupeni/stat-porazi-cirkve-u-soudu.html>].

Po skončení procesu církevních restitucí nastane odluka církví a náboženských společností od státu, tedy nastolení nezávislosti církví na státním rozpočtu.

Tabulka č. 1: Shrnutí vývoje církevního majetku od 18. století a vliv zásahů státu

Označení	Podoba zásahu	Kompenzace	Poznámka
Reformy císaře Josefa II.	Zrušení klášterů, které se nezabývaly charitou, vzděláváním, zdravotnictvím nebo vědeckou činností.	Zřízení náboženských fondů, bylo do nich vloženo jmění zrušených klášterů a to mohlo být použito pouze pro potřeby církve. Fondy byly později doplňovány z prostředků státu.	Po vyhnání řeholníků a řeholnic z klášterů v 50. letech, byly kláštery svěřeny do správy Náboženské matice a ta je pak protiprávně darovala státu.
Pozemková reforma (zahájena v roce 1919)	Odnětí částí velkostatků velkým pozemkovým vlastníkům. Na církevní majetek se vztahovala, ale netýkala se majetku státu a obcí.	Náhrady podle zákona č. 329/1920 Sb., příspěvky státu na platy duchovních.	
Revize první pozemkové reformy (zahájena v roce 1947)	Vyvlastnění celků nad 50 ha. Na církevní majetek se vztahovala, ale netýkala se majetku státu a obcí.	Zákonný příslib peněžní náhrady za vyvlastněný majetek; nikdy však náhrady nebyly vyplaceny.	Se zábořem půdy se začalo již před únorem 1948 a realizace reformy proběhla po únoru 1948 v rozporu se zákonem.
Druhá pozemková reforma a další zásahy totalitní moci (po roce 1948)	Úplné vyvlastnění církevního majetku (s drobnými výjimkami jako jsou kostely, budovy far, atd.). Netýkala se majetku státu či obcí.	Ke kompenzaci dochází v současnosti postupně podle zákona č. 428/2012 Sb.	K odnímání majetku docházelo jak zdánlivou cestou právní, tak i zcela neprávní (např. násilné převzetí bez důvodu).

Zdroj: [<https://www.mkcr.cz/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-459.html>]

3.2 Základní přehled dotčených témat

Stav vlastnictví lesů v České republice

Česká republika se řadí k zemím s vysokou lesnatostí. V současnosti pokrývají lesní pozemky 2 606 010 ha, což představuje přibližně 33 % z celkového území státu [<http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/>].

Naše území se také vyznačuje značnou rozmanitostí vlastnictví lesů. Vlastnické kategorie můžeme rozlišit do třech základních kategorií:

- PO – právnické osoby (stát, vojenské lesy, církve, obce, školy, obchodní společnosti atd.),
- FO – fyzické osoby,
- Ostatní – nezařazené lesy.

Tabulka č. 2: Vlastnictví lesů v České republice

Vlastník	Plocha (ha)	Podíl (%)
Právnické osoby	2 105 029	80,78
Fyzické osoby	500 070	19,19
Ostatní	911	0,03

Zdroj: vlastní zpracování (zelená zpráva 2016 a MZČR)

Vlastnictví právnických osob můžeme podrobněji rozdělit na:

- a) Státní lesy
 - Lesy ČR s.p.
 - Vojenské lesy a statky ČR, s.p.
 - Ministerstvo životního prostředí (NP)
 - Ministerstvo životního prostředí (AOPK)
 - Krajské lesy (školy atd.)
 - Ostatní státní lesní pozemky
- b) Obecní a městské lesy
- c) Lesy církevní a náboženské společnosti
- d) Lesní družstva
- e) Právnické osoby – ostatní

Převážně díky procesu restitucí došlo za poslední roky v České republice k změnám vlastnické struktury.

Tabulka č. 3: Porovnání podílu ploch vlastníků lesních pozemků v roce 2012 a v roce 2016

Vlastník	Plocha (ha) v roce 2012	Podíl	Plocha (ha) v roce 2016	Podíl
Státní lesy	1 553 086	59,80%	1 496 290	57,42%
Lesy ČR s.p.	1 305 591	50,27%	1 251 858	48,04 %
Vojenské lesy a statky ČR, s.p.	124 164	4,78%	123 298	4,73%
MŽP (NP)	94 893	3,65%	92 515	3,67%
MŽP (AOPK)	1 195	0,05%	1 321	0,05
Krajské lesy (školy atd.)	2 823	0,11%	1 646	0,06
Ostatní státní lesy	24 421	0,94%	22 653	0,87
Lesy církevní a náboženské společnosti	1 476	0,06%	52 475	2,01%
Obecní a městské lesy	435 951	16,79%	444 668	17,06
Lesní družstva	30 502	1,17%	30 747	1,18%
Právnícké osoby	74 654	2,87%	80 849	3,10%
Fyzické osoby	501 514	19,31%	500 070	19,19%
Ostatní (nezařazené) lesy	4	0,0%	911	0,04%
Celkem	2 597 186	100%	2 606 010	100%

Zdroj: vlastní zpracování (zelená zpráva 2016, 2012)

Církyve a náboženské společnosti

Zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností charakterizoval církve a náboženské společnosti takto:

„Církví nebo náboženskou společností se podle tohoto zákona rozumí dobrovolné sdružení osob stejné náboženské víry v organizaci s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování, duchovní služby a případně obecně prospěšné činnosti“ [Tretera, 2002, s. 511].

Církev nevyvíjejí jakékoli činnosti, ale pouze takové, které jsou v souladu s jejich posláním. Většina církví je uvádí a popisuje ve svých vnitřních dokumentech.

Nejčastější činností církví a náboženských spolků jsou:

- bohoslužebné aktivity – bohoslužby, křest, zpověď, pomazání atd.,
- vzdělávání – spolky, školy, centra atd.,
- pastorece seniorů – zapojení starších lidí do života a práce církví ve farnostech a sborech,
- sociální služby – charita, zdravotnictví, hospic, mise atd.,
- duchovní služba v armádě, ve vězení a u policie,
- kulturní akce,
- jiné [Martínek, 2016].

Církev jsou nevýdělečnými organizacemi, z hlediska ekonomického zabezpečení jsou tedy nejlépe srovnatelné s nestátními neziskovými organizacemi. Vykonnávají-li církev či náboženské společnosti činnosti, které lze považovat za veřejně prospěšné (např. školství, zdravotnictví atd.), jsou financovány podobným způsobem jako jiné organizace působící v těchto sektorech. Církev však potřebují finančně zajistit i svůj vlastní provoz – zejména údržbu kostelů, budov, odměnu duchovních atd. [Martínek, 2016].

Příjmy církví a náboženských společností tvoří podle zákona č. 3/2002 Sb. zejména:

- příspěvky fyzických a právnických osob,
- příjmy z prodeje a z pronájmu movitého, nemovitého a nehmotného majetku církví a náboženských společností,
- úroky z vkladů,
- dary a dědictví,
- sbírky a příspěvky z části výtěžků podle zvláštního zákona,
- půjčky a úvěry,
- příjmy z podnikání nebo z jiné výdělečné činnosti,
- dotace [<https://www.mkcr.cz/obecne-o-moznostech-financovani-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-409.html>].

V současné době je na území České republiky registrováno cca 41 církví a náboženských společností.

Tabulka č. 4: Církev a náboženské společnosti registrované podle zákona č. 308/1991 Sb. a č. 3/2002 Sb.

Název církve, náboženské společnosti	Název církve, náboženské společnosti
Apoštolská církev	Evangelická církev a. v. v ČR
Armáda spásy	Evangelická církev metodistická
Bratrská jednota baptistů	Federace židovských obcí v ČR
Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	Hnutí Hare Krišna
Církev adventistů sedmého dne	Jednota bratrská
Církev bratrská	Křesťanské sbory
Církev československá husitská	Luterská evangelická církev a. v. v ČR
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny,
Církev Křesťanská společenství	Náboženská společnost českých unitářů
Církev Nová naděje	Náboženská společnost Svědkové Jehovovi
Církev Nový Život	Novoapoštolská církev
Církev Oáza	Obec křesťanů v České republice
Církev řeckokatolická	Pravoslavná církev v českých zemích
Církev římskokatolická	Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice
Církev Slovo života	Slezská církev evangelická a. v.
Církev Svatého Řehoře Osvětitel	Společenství Josefa Zezulky
Církev víry	Starokatolická církev v ČR
Církev živého Boha	Ústředí muslimských obcí
Česká hinduistická náboženská společnost (od 11. 6. 2015 název Višva Guru Díp Hindu Mandir - české hinduistické společenství)	Višva Nirmala Dharma
Českobratrská církev evangelická	Vojenská duchovní služba
Ekumenická rada církví v České republice	

Zdroj: [<https://www.mkcr.cz/data-registrace-cirkvi-a-nabozenskyh-spolecnosti-a-svazu-cirkvi-a-nabozenskyh-spolecnosti-408.html>]

3.3 Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi

Dne 1. ledna 2013 vstoupil v účinnost zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Zákonný předpis je rozdělen, kromě úvodní preambule, do čtyř hlav, osmi částí a dvaceti šesti článků a upravuje zmírnění některých majetkových křivd, které byly spáchány komunistickým režimem církvím a náboženským společnostem. Zákon nezahrnuje jen naturální restituci části původního církevního majetku a vyplacení náhrady za nevydávaný majetek, ale po jeho naplnění dojde k finanční odluce církví od státu, které se stanou v daném ohledu nezávislými subjekty. Zároveň s tím bude postupně, během 17 let omezováno a následně zcela zrušeno vyplácení dosavadního státního příspěvku na podporu činnosti církví [<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/cirkevni-restituce/>].

Zákon definoval, že oprávněnými osobami, které si mohou požádat o vrácení majetku prostřednictvím výzev, jsou registrovaná církev a náboženská společnost, právnická osoba zřízená nebo založená jako součást registrované církve a náboženské společnosti, právnická osoba zřízená nebo založená za účelem podpory činnosti registrované církve a náboženské společnosti k duchovním, pastoračním, charitativním, zdravotnickým, vzdělávacím nebo administrativním účelům a Náboženská matice, pokud v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 utrpěly majetkovou újmu [<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/cirkevni-restituce/>].

Výzvy mohly oprávněné osoby zasílat do konce roku 2013. Povinné osoby poté začaly výzvy zpracovávat. Povinnými osobami, u kterých oprávněné osoby podávaly výzvy, jsou podle zákona č. 428/2012 Sb., Státní pozemkový úřad (do 31. prosince 2012 Pozemkový fond ČR), státní podnik Lesy České republiky, stát, za který jedná příslušná organizační složka státu, státní příspěvková organizace, státní fond, státní podnik a jiná státní organizace za podmínky, že povinná osoba je oprávněná hospodařit s majetkem státu nebo vykonávat jeho správu [<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/cirkevni-restituce/>].

Z celkového objemu výzev jsou nejdůležitějšími povinnými osobami Státní pozemkový úřad (SPÚ) a Lesy ČR, s.p. Mimo resort zemědělství můžeme zmínit Vojenské lesy a statky ČR, s.p., Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Národní památkový ústav, Agenturu ochrany přírody a krajiny či Národní galerii. Církevní právnické osoby ve výzvách žádají pozemky evidované podle historické evidence pozemkových knih (tzv. PK stav). Z tohoto důvodu musela být ve spolupráci s katastrálními úřady provedena identifikace pozemků podle současného stavu evidence v katastru nemovitostí. Církevní subjekt musí prokázat, že byl vlastníkem nárokové věci v rozhodném období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 a že na něm byla spáchána majetková křivda. V některých případech také musí doložit právní nástupnictví. Na základě vyhodnocení podkladů uzavře povinná osoba dohodu s oprávněnou osobou, nebo naopak dohodu uzavřít odmítne. Pokud se uzavřená dohoda týká zemědělských nemovitostí, schvaluje ji následně Státní pozemkový úřad. V případě schválení je dohoda předložena katastrálnímu úřadu k provedení vkladu [<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/cirkevni-restituce/>].

U nezemědělských nemovitostí je po podpisu dohoda předložena příslušnému katastrálnímu úřadu. Dojde-li k odmítnutí uzavření dohody např. u zemědělských nemovitostí, na návrh oprávněné osoby je zahájeno u Státního pozemkového úřadu správní řízení, ve kterém se rozhoduje, zda se nemovitost vydá nebo nevydá. Nelze přitom vydat například nově zastavěný pozemek, nemovitosti tvořící území vojenského újezdu, národního parku nebo přírodní rezervace, pozemek, na kterém bylo v souladu se stavebním zákonem zřízeno užívané sportovní hřiště, nemovitost užívanou k plnění úkolů bezpečnostního sboru, část pozemku nebo stavby, která je potřebná pro uskutečnění veřejně prospěšné stavby dopravní nebo technické infrastruktury (pokud nepostačuje zřízení věcného břemene) a věc konfiskovanou na základě dekretů prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. [<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/cirkevni-restituce/>].

V případě nevyhovění výzvě se má oprávněná osoba právo obrátit na příslušný soud, aby rozhodl o vydání nemovitosti, pokud u zemědělské nemovitosti Státní pozemkový úřad neschválil dohodu nebo ji nevydal ve správním řízení, respektive pokud u nezemědělské nemovitosti nedošlo k uzavření dohody [<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/cirkevni-restituce/>].

3.4 Proces církevních restitucí

Proces církevních restitucí slouží ke zmírnění některých majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společnostem v době nesvobody, dále také k vypořádání majetkových vztahů mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi [[https:// www.vlada.cz/majetkove-narovnani-97510](https://www.vlada.cz/majetkove-narovnani-97510)].

Nejčastěji uváděné důvody k dořešení majetkového vyrovnání jsou:

- Česká republika je jednou z posledních zemí bývalého východního bloku, která nemá problematiku církevních restitucí ještě dořešenou.
- Z historického hlediska majetek církví a náboženských společností státu nikdy nepatřil. Proto tvrzení, že by stát majetek církvím dával, nejsou pravdivá.
- Na chod církví a platy duchovních vydá stát ročně téměř 1,5 miliardy korun a i z tohoto důvodu je dořešení restitucí předpokladem pro financování církví nezávisle na státu.
- Každý rok odkladu restitucí by znamenal další ztráty pro rozvoj blokových obcí, pozemků a lesů, které si církve a náboženské spolky nárokují [[https:// www.vlada.cz/majetkove-narovnani-97510](https://www.vlada.cz/majetkove-narovnani-97510)].

Na procesu církevních restitucí lze pozitivně hodnotit snahu zákonodárců o vypořádání oprávněných nároků. Jako negativum argumentují ústavní právníci tím, že k rozhodnému datu 25. 2. 1948 neměla např. katolická církev k majetku, který užívala, standardní vlastnické právo, nýbrž jen zvláštní druh držby, a proto dovozují, že tento majetek bude v některých případech vydáván subjektům, kterým se standardní vlastnické právo k tomuto majetku v minulosti neosvědčilo [Martínek, 2016, s. 100].

Dalším diskutovaným tématem je zvýhodňování církví před běžnými oprávněnými osobami. Z právní analýzy vyplynulo, že zákon č. 428/2012 Sb., má k církvím jako osobám odlišný přístup než k ostatním oprávněným osobám ve všech právních režimech [Martínek, 2016, s. 100].

Jedná se například o:

- **finanční náhrady**, které vznikají pro církve a náboženské spolky automaticky,
- **výše náhrady**, u církevních restitucí se používá tzv. paušální náhrada u jiných restitucí má vazbu na nevydaný majetek,
- **lhůty pro vydání majetku**, u ostatních restitucí nejsou zákonem stanoveny, u církevních restitucí jsou naopak velmi krátké, a to 6 – 12 měsíců [Martínek, 2016 s. 101].

Pro vznik zákona o majetkovém vyrovnání nebylo nutné vytvořit seznam konkrétních pozemků, které budou církvím a náboženským společnostem vydány, ale bylo podstatné zjištění celkové výměry původního církevního majetku, které budou chtít církve nárokovat [<https://www.mkcr.cz/casto-kladene-otazky-428.html>].

Náhrady za zabavený církevní majetek byl vyčíslen tzv. „*Kasalovou komisí*“ v roce 2007. Vycházelo se z údajů Pozemkového fondu ČR, Lesů ČR a z materiálů církví a náboženských společností. Pro ocenění bylo použito průměrné ceny nemovitého majetku, tedy průměru mezi nejdražšími a nejlevnějšími pozemky v České republice. Správnost výpočtu byl ověřen dvěma studii, studií Výzkumného ústavu zemědělského a studií společnosti Ernst & Young [<https://www.sluzbaverejnosti.cz/castedotazy/>].

Tabulka č. 5: Struktura církevních nároků:

Druh	Výměra (ha)	Cena za m ² (Kč)	Součin (mld. Kč)
Lesní půda	181 326,00	27,74	50,30
Zemědělská půda	72 202,00	44,48	32,12
Vodní plochy	3 611,00	20,00	0,72
Zastavěné plochy	600,00	1 106,78	6,64
Ostatní plochy	3 894,00	30,00	1,17
Budovy	324,00	13 519,00	43,80
Součet celkem			134,75

Zdroj: Zeman, 2015, s. 87

Tabulka č. 6: Struktura pozemků nárokovaných církvemi

Typ	Výměra (ha)
Lesní půda (Lesy ČR s.p.)	151 777
Lesní půda (PF ČR)	37
Zemědělská půda (PF ČR)	32 760
Vodní plocha (PF ČR)	709
Ostatní plocha (PF ČR)	1995
Druh neurčen (PF ČR)	12 784
Zastavěné plochy (Lesy ČR s.p.)	33,7

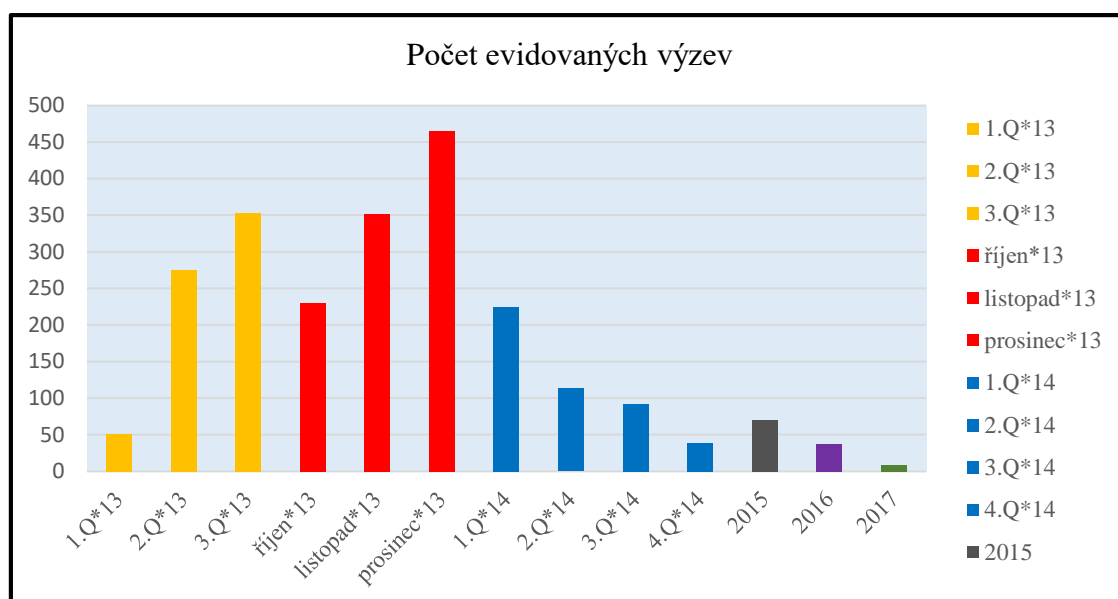
Zdroj: Zeman, 2015, s. 87

Ocenění lesní půdy včetně porostů bylo provedeno na základě Zprávy o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky ke dni 31. 12. 2000 vydané Ministerstvem zemědělství [<https://www.mkcr.cz/casto-kladene-otazky-428.html>].

Za nevydaný majetek musí stát zaplatit 16 církvím a náboženským společnostem 59 miliard korun v 30 ročních splátkách. Tyto peníze jsou úročeny o inflaci. Dále budou církve do roku 2030 dostávat státní dotace na činnost, ty dnes činí okolo 1,3 miliardy korun a každým rokem se snižují o pět procent [<http://www.pfcr.cz/tiskovy-servis/verejna-vystoupeni/stat-porazi-cirkve-u-soudu.html>].

Od roku 2013, kdy zákon o majetkovém vyrovnání vešel v platnost, dorazilo na úřady skoro osm tisíc výzev církevních subjektů k vydání 127 tisíc zemědělských nemovitostí, dále více než dva tisíce výzev žádajících 12 tisíc nezemědělských pozemků a více než 2500 movitých věcí. Úřady uzavřely přes osm tisíc dohod, ale přes šest tisíc jich odmítly uzavřít. I z tohoto důvodu jsou soudy mezi státem a církevními subjekty, na denním pořádku. Z více než 2 tisíc sporů se justici podařilo vyřešit pětinu. Podle statistiky vládního výboru žalob stále přibývá, každý měsíc se jejich počet rozrůstá o desítky až stovky. Prozatím je evidováno 2181 soudních sporů, a z toho bylo ukončeno zhruba 400. Jak již bylo uvedeno, stát doposud vydal církvím 133 tisíc ha lesa, 37 tisíc ha polí, luk a rybníků i stovky budov a věcí, většinou uměleckých předmětů [<http://www.pfcr.cz/tiskovy-servis/verejna-vystoupeni/stat-porazi-cirkve-u-soudu.html>].

Graf č. 1: Počet zaevidovaných výzev Lesů ČR v jednotlivých obdobích 2013 - 2017

Zdroj: <https://lesy.cz/o-nas/cirkevni-restituce/informace-o-vyzvach-a-dohodach/> stav k 1. 1. 2018

3.5 Církevní restituce a dopad na lesnictví

Lze předvídat, že církevní restituce mohou ovlivnit lesní hospodářství v České republice z několika hledisek. Mohou mít vliv na vlastnickou strukturu lesů, ovlivnit výši těžeb, zisk, zaměstnanost i trh s dřívím. Mezi největší restituenty lesních majetků patří Arcibiskupství pražské, Arcibiskupství olomoucké, Biskupství ostravsko-opavské a některé další církevní řády. Majetky jsou rozmístěny po území celé České republiky a nejvíce restituovaných lesů se nachází na severní Moravě [<http://www.silvarium.cz/lesnictvi/lesnicka-verejnost-se-na-cirkevni-vlastniky-tesi>].

Ve dnech 31. 3 – 4. 4. 2012 se v Brně konal veletrh SILVA REGINA, kde v rámci doprovodného programu doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D., uvedl, že dopad církevních restitucí lesů do vlastnické struktury i ekonomických parametrů nebude nějak výrazný a měl by se pohybovat kolem 5 %. Také se očekává 5 až 6 % rozdíl v hospodářském zisku, jelikož podstatná část navrácených církevních lesů je ve výnosově kvalitních podmínkách. Dále uvedl, že vidí spíše pozitivní vliv na trh se dřevem, protože s sebou přinese nové konkurenční subjekty a více příležitostí regionálním zpracovatelům [<http://www.silvarium.cz/lesnictvi/zajimavosti-z-doprovodneho-programu-silva-reginy>].

3.6 Průzkum veřejného mínění

V současné době je „*veřejné mínění*“ velmi používaným termínem. Jeho přesná definice je však velmi obtížná. V podstatě se jedná o určitou odezvu veřejnosti, vnímání a reakce na vnější vlivy. Někteří sociologové popisují veřejné mínění jako reflektované vyjádření veřejnosti k určitým jevům, které je spojeno s řadou pocitů, domněnek, racionálních či méně racionálních úsudků [Pospíšil, 2011, s. 14].

„Veřejnost se vyznačuje tím, že v ní převládá omezený soubor postojů k jevům, jež se stanou předmětem jejího zájmu. Tato odezva na nejrůznější podněty se považuje za veřejné mínění a to má svým způsobem normativní charakter, jelikož slouží jako nástroj sociální kontroly“ [Jirák, Köpplová, 2003, s. 91].

Veřejné mínění představuje významnou sociální a politickou moc, která se obrací jak na jednotlivce v určité společnosti, tak na jednotlivé vlády a jeho nositelem jsou do značné (a stále sílící) míry média [Jirák, Köpplová, 2003, s. 92].

Průzkum veřejného mínění je v České republice poměrně mladý obor, a to hlavně díky totalitnímu režimu, protože prezentovat své názory veřejně, nebylo žádoucí. V současné době se tyto průzkumy provádějí hlavně z těchto důvodů:

- získat reálný názor veřejnosti na danou situaci či téma a dopátrat se případné podstaty problému,
- získat informace, které mohou určité skupiny či osoby využít ve své kariéře, vzestupu ve společnosti či politice,
- získat informace, které se následně stanou jedním z předpokladů podnikatelského úspěchu [Huk, 2013, s. 12].

Předmětem průzkumu mohou být například:

- veřejnost, zákazníci, jejich spokojenost, chování, nálada,
- média, posluchači, čtenáři, diváci,
- image, komunikace,
- výzkum reklamy,
- situace na trhu,
- spotřebitelské chování [Huk, 2013, s. 13].

Pracovníci výzkumu určí, jaké informace potřebují, navrhnou metodu pro jejich získání, provádějí sběr dat, analyzují výsledky a sdělují zjištění a jejich důsledky [Kotler, 2007, s. 406].

Metody sběru dat:

- **primární sběr dat** – kvalitativní, kvantitativní výzkum, např. dotazování, pozorování, experiment
- **sekundární sběr dat** – nazývaný také Desk research, využívá informační zdroje, které byly již shromážděny někým jiným k jinému účelu a jsou dostupné např. na internetu, v časopisech, v databázích atd. [Karlíček et al., 2013, s. 83].

Metody průzkumu veřejného mínění:

- kvalitativní průzkum,
- kvantitativní průzkum.

Kvalitativním průzkumem se snažíme porozumět realitě, kdežto u kvantitativního prověřujeme spolehlivost tohoto porozumění. Oba průzkumy se zaměřují na to, jak jednotlivci či skupiny nahlízejí, chápou a interpretují svět. Kvantitativní průzkum však vyžaduje větší soubory dat a respondentů a výsledky jsou více reprezentativní. Kvantitativní výzkum se oproti kvalitativnímu výzkumu zaměřuje na rozsáhlejší společenské otázky a zkoumá tedy větší okruh informací [Huk, 2013, s. 15].

Techniky kvalitativních průzkumů:

- zúčastněné pozorování,
- nestandardizovaný rozhovor,
- analýza dokumentů,
- experiment.

Techniky kvantitativních průzkumů:

- dotazování, dotazník,
- přímé pozorování,
- rozhovor,
- analýza dokumentů [Huk, 2013, s. 17].

Dotazování – patří k nejrozšířenějšímu postupu výzkumu. Uskutečňuje se pomocí nástrojů jako dotazník, záznamový arch atd. a vhodně zvolené komunikace výzkumníka s respondentem [Karlíček et al., 2013, s. 83].

Převážně se provádí 3 způsoby:

- písemné dotazování – respondent vyplňuje dotazník bez cizí pomoci,
- telefonické dotazování – v současnosti je využíván dotazník v elektronické podobě přímo v počítači tazatele, který do něj zapisuje odpovědi,
- elektronické dotazování – dotazník se odesílá e-mailem nebo je umístěn na www stránce [Kozel, 2005].

Jsou-li veškeré údaje shromážděny, musí se zanalyzovat a navrhnout řešení, jak data dále aplikovat [Kozel, 2005].

3.7 Public relations – PR

Public relations, čili vztah s veřejností je druh komunikačního mixu, který má za úkol budování dobrých vztahů s různými cílovými skupinami pomocí příznivé publicity, odvracením či vyvracením fám, informací a událostí, které staví do nepříznivého světla [Kotler, 2007, s. 810].

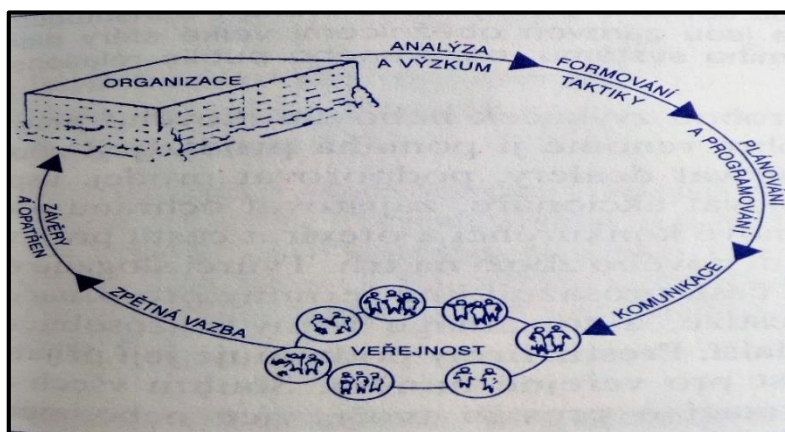
Public relations může pozitivně ovlivňovat celkový společenský vývoj a to především tím, že organizace budou své zájmy sladovat se zájmy veřejností. Musí naslouchat jejich potřebám, postojům a korigovat své postupy tak, aby předcházely konfliktům, případně aby k nim vůbec nedocházelo [Svoboda, 2009, s. 18].

PR by se proto měla snažit u veřejnosti o:

- pochopení situace,
- porozumění,
- postupnou komunikaci,
- důvěru [Svoboda, 2009, s. 18].

Ve skutečnosti je to velmi složitý proces a nemusí vždy vést přímočaře k cíli. K dosažení optimálního stavu nám napomáhá tzv. „*Pracovní cyklus public relations*“, což je kontinuální proces, kde se interakce jednotlivých komponentů navzájem ovlivňují a měly by vést k dosažení uspokojivých výsledků pro všechny zúčastněné, viz obrázek č. 1 [Lesly, 1995, s. 25].

Obrázek č. 1: Pracovní cyklus Public relations

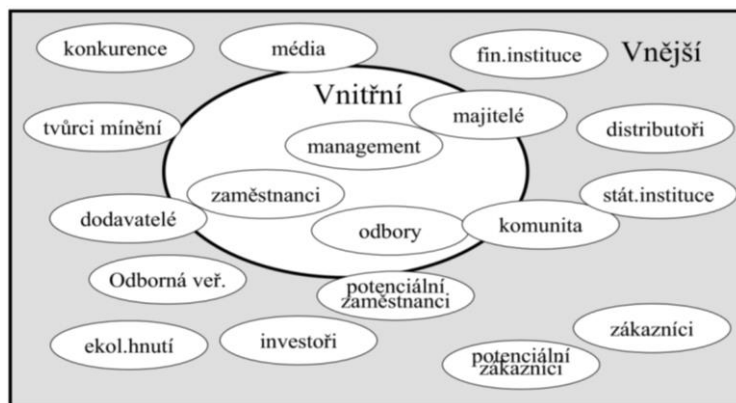

Zdroj: Lesly, 1995, s. 25

Snahou PR je ovlivňovat rozhodování, činnost nebo nějakým způsobem působit na zájmovou skupinu tzv. stakeholders či veřejnost, kterou můžeme rozdělit na:

- interní či vnitřní – např. zaměstnanci, odbory, akcionáři, atd.,
- externí či vnější – veřejnost, instituce, média, hnutí, atd. (obrázek č. 2) [Riedl, 2005, s. 55].

Obrázek č. 2: Významné skupiny veřejnosti z pohledu Public relations

Zdroj: Riedl, 2005, s. 54

Rozdělení nám mimo jiné slouží k efektivnějšímu výběru aktivit PR, jelikož požadavky stakeholderů se v zásadě odlišují podle toho, o jakou skupinu se jedná.

Změny názoru veřejnosti

Změnit názor či postoj veřejnosti je poměrně zdlouhavý proces, ovšem není nemožný. Názory na danou otázku či téma většinou rozdělí veřejnost do několika skupin.

- Extrémisté – cca 10 % lidí, kteří se drží svých názorů až fanaticky a nemění je.
- Neteční – cca 80 % lidí, kteří většinou volí jednu cestu a neradi ztrácejí čas diskuzemi o alternativách.
- Angažovaní – cca 10 % lidí, tento typ lidí není fanatický a je dostatečně zainteresovaný, aby o řešení otázky diskutoval [Lesly, 1995].

Změnu postoje veřejnosti nedosáhneme transformací názorů většiny společnosti, ale lze ji dosáhnout působením na poměrně malý počet angažovaných. Aby změna orientace proběhla uspokojivě, je potřeba si u této skupiny stanovit postup.

1. **Identifikaci** – určit, kdo jsou angažovaní pomocí věku, pohlaví, členů skupin (např. náboženské organizace), intelektuální úrovně, vlastního zájmu na řešené sporné otázce a místa činu (např. regiony).
2. **Soustředit úsilí na rozhodující skupinu** – následně se aktivity můžou rozšířit na širší spektrum společnosti.

3. **Být součástí procesu** – aktivně se zapojit do pozitivní komunikace. Nepoučovat, nekázat, nezastrašovat.
4. **Používat různých kanálů a sdělovacích prostředků.**
5. **Být důsledný a důvěryhodný** [Lesly, 1995].

Také je důležité si uvědomit, že neexistuje-li přesná odpověď na dané téma či otázku, vzniká u veřejnosti tendence ke ztrátě zájmu a snaze se vyhnout tomuto problému. Následně bývá těžší znovu získávat hlubší zájem, proto je důležité využívat všech získaných informací a metod, které mohou nějakým způsobem ovlivnit názory veřejnosti [Lesly, 1995].

Zásadním prvkem v public relations je **komunikace**. Foret [2011, s. 16] uvádí, že pro naši společnost by měla znamenat základ veškerých vztahů mezi lidmi. Představuje proces sdělování, přenosu a výměny různých názorů, významů, hodnot zahrnujících nejen oblast hodnot, ale i výsledky lidské činnosti, produkty, projevy a reakce na ně.

Komunikace je nikdy nekončící proces, který vyžaduje neustálé opakování a rozvíjení. Aby byl komunikační proces práce s veřejností maximálně nejefektivnější a úspěšný, měl by obsahovat tyto prvky:

- Subjekt PR – iniciátor komunikace, od kterého směřuje komunikace k cílovým skupinám.
- Předmět PR – co bude subjekt komunikovat.
- Cíl PR - stěžejní prvek procesu. Měl by být reálný, dobře definovaný a aktuální.
- Realizátor PR – interní (většinou subjekt), externí (např. agentura), kombinace.
- Prostředky a formy PR – nosiči sdělení.
- Cílová skupina PR – příjemce sdělení.
- Zpětná vazba [Pospíšil, 2011, s. 22].

Jak již bylo uvedeno, potřeby a požadavky zájmových skupin se liší a proto je nutné, aby byly využívány i různé komunikační prostředky a formy. Ty mají rozdílný efekt a jsou vhodné v různých okamžicích procesu [Foret, 2011, s. 18].

Prostředky a formy PR

- Publikace – časopisy, tisk, výroční zprávy, atd.
- Veřejné akce – firemní večírky, akce pro zákazníky, semináře.
- Informační a diskuzní akce.
- Komunikace s médii – tiskové zprávy, tiskové konference, publicistika.
- Aktivity sociální odpovědnosti.
- Fotografie, inzerce a reklama.
- Sponzorství, dary.
- Direct marketing (vztahový marketing).
- Výstavy, veletrhy.
- Internet, sociální sítě.
- Jiná [Pospíšil, 2011, s. 18].

Cílem public relations není ovládat veřejnost, ale napomáhat organizacím v jejich jednání tak, aby byly co nejpříznivěji veřejností akceptovány [Lesly, 1995, s. 14].

Významnou složku komunikace s veřejností představují média. Účastní se tohoto procesu jako prostředník, přes kterého se šíří informace nebo i jako samostatný objekt komunikace [Pospíšil, 2011, s. 18].

Vlivu médií jsou si lidé vědomi již řadu let, o čemž svědčí i schéma toku vlivu z roku 1948 (obrázek č. 3) [Lesly, 1995, s. 59].

Obrázek č. 3: Vliv médií

Zdroj: Lesly, 1995, s. 59

3.8 Média

Média jsou specifický typ sociální komunikace, která představují stále významnější podobu společenského, politického i kulturního života. Mají významný dopad na jednotlivce i na celou společnost. Ovlivňují chování, postoje, názory jedinců, mohou rozšiřovat obzory poznání, vzdělávat, pomáhat v politickém prostředí, ovlivňovat životní styl, ale také děsit, vyvolávat napětí či uvádět v omyl [Jirák, Köpplová, 2003, s. 151].

Základní funkce médií lze shrnout do pěti položek: zábavní, informační, kulturní, sociální a politické. Významnou vlastností médií je to, že často sama slouží jako fórum, na němž se otázky probírají. Jednak sama diskuze vyvolávají a dávají jim prostor, jednak o nich informuje, pokud se odehrává jinde [Burton, Jirák, 2001, s. 141].

Dalším důležitým prvkem je objektivita médií. Ta představuje určitou komunikační normu a má vliv na projev mediální komunikace. Média nabízejí relativně ucelenou představu o světě, hodnotách a představách, tzv. mediální realitu.

Uspořádání této mediální reality se do značné míry řídí vlastními pravidly [Jirák, Köpplová, 2003, s. 127].

Z tohoto důvodu je důležité, kdo médium prezentuje, jak vysoká je míra informačních zdrojů a jaká je celková věrohodnost média jako zdroje [Burton, Jirák, 2001, s. 141].

Média často mění materiál, kterého se zmocní, a určitými způsoby ho upravují, konstruují, stejně jako významy, které v sobě nese. Předpojatost je deformace v nějaké mediální reprezentaci (jevu, tématu, události atd.), způsobená vědomým deformováním sdělení či nevědomým pomíjením nějakého aspektu, hodnotovou orientací podavatele nebo vzájemnou inspirací mezi médii. Je to však velmi problematický pojem, neboť každá komunikace vždy vychází z kultury a z hodnot komunikátorů. Předpojatost se tedy může projevit otevřeným lhaním či deformováním obrazu, pomíjením jedněch faktů a zdůrazňováním jiných [Burton, Jirák, 2001, s. 300].

Účinky vlivu médií se mohou projevovat na postojích, hodnotách, dovednostech, vkusu chování a úrovni informovanosti. Mohou být krátkodobé nebo dlouhodobé, zjevné či skryté, silné, nebo slabé, přímé či nepřímé [Jirák, Köpplová, 2003, s. 171].

Základními faktory hrající rozhodující roli v posuzování možného účinku médií jsou:

- stav společnosti samé (např. úroveň vzdělanosti, dominující způsob komunikace),
- rozvoj médií (hlavně jejich technický vývoj či nějaké „*nové médium*“),
- rozvoj poznání společnosti a uvažování o ní [Jirák, Köpplová, 2003, s. 155].

Média a mediální instituce můžeme dělit:

- podle typu technologií k přenosu informací – např. televize, internet, tisk, rozhlas,
- podle nosiče sdělení – tištěná, elektronická.
- podle vlastnictví médií – veřejnoprávní, soukromá [Pospíšil, 2011, s. 27].

Internet

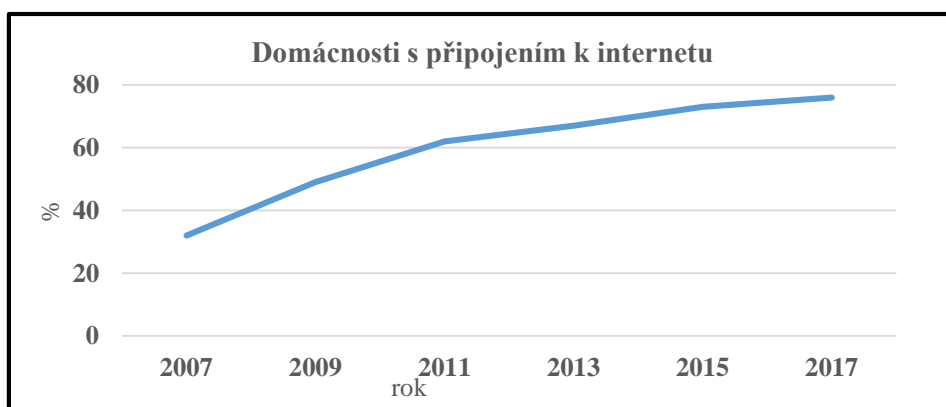
Tradiční média masové komunikace se na konci minulého století rozšířila o tzv. nová média a to převážně o internet a různé aplikace. Česká republika se k internetu připojila dne 13. února 1992 a to na ČVUT v Praze a neustále roste počet domácností připojených k internetu, což je vidět i na obrázku č. 4 [Svoboda, 2009, s. 194].

Nová média se nesnaží potlačit klasická média, ale mění je a doplňují. V současné době se více, než polovina komunikace odehrává přes internet. Ten dokáže kombinovat široký dosah s vysokou hustotou příjemců, možnost okamžitého elektronického nasazení, levný přístup k vysílání a hlavně zásadně urychluje komunikaci. Postupně začal přebírat některé funkce tisku, rozhlasu a televize. Téměř všechny významnější média mají i internetové weby, kde nabízejí obsah svých pořadů či periodik [Svoboda, 2009, s. 194].

S rozvojem internetu úměrně rostlo i využívání public relations on-line, a to především prezentováním firem na webových stránkách. Internet je médium, které slučuje všechny druhy komunikace s veřejností a to marketing, žurnalistiku, reklamu a public relations. Dají se tam najít profily firem, ročenky, reklamy, produkty, služby, newslettery, fotografie, tiskové zprávy, pozvánky, publikace a řadu dalších služeb a informací [Svoboda, 2009, s. 195].

V současnosti klesá důvěra klasických médií, jako jsou tisk, televize a rozhlas, proto je důležité, aby organizace dbaly na to, aby sdělení a prezentace na internetu bylo co nejdůvěhodnější [Svoboda, 2009, s. 195].

Obrázek č. 4: Podíl domácností připojených k internetu

Zdroj: https://www.czso.cz/csu/czso/informacni_technologie_pm

Církev a média

V průběhu 20. a 21. století se také církve intenzivně zabývají mediální oblastí. Většina církví u nás vydává svá periodika, odborné časopisy, letáky a brožury, které šíří zpravidla zdarma nebo za režijní ceny. Křesťansky orientovanou literaturu vydává více než 20 nakladatelství a ročně v nich vyjde kolem 500 knižních titulů. Patří mezi ně například Karmelitánské nakladatelství, Portál, Kalich, Česká biblická společnost a jiné [Martínek, 2016, s. 149].

Redakce náboženského vysílání Českého rozhlasu má v současné době jako svou domovskou stanici ČRO 6, ale připravuje pořady i pro ostatní stanice. Celoplošný dosah mají i dvě nekomerční stanice Televize Noe a Rádio Proglas a za zmínku stojí také Česká televize, která produkuje nedělní Křesťanský magazín [Martínek, 2016, s. 149].

Práce s internetem ze strany církví a náboženských společností odpovídá běžnému standardu podobných organizací a je využíván jak nabídkce informací, tak ke komunikaci [Martínek, 2016, s. 150].

4 ANALYTICKÁ ČÁST

4.1 Metodika výzkumu

Diplomová práce obsahuje celkem tři výzkumy.

1. **První výzkum** má zmapovat názor laické veřejnosti na církevní restituce v lesnictví.
2. **Druhý výzkum** zahrnuje monitoring a analýzu médií v roce 2008 a 2012, četnost článků, informací atd. na téma církevních restitucí.
3. **Třetí výzkum** zjišťuje public relations u církevního subjektu a jeho postoj k církevním restitucím v lesnictví.

ad 1.) Analýza vnímání církevních restitucí v lesnictví laickou veřejností.

Výzkum probíhal od 1. 10. 2017 do 1. 11. 2017 na 2 internetových portálech. Konkrétně na www.my.surveo.com, kde bylo zaznamenáno 72 odpovědí a dále na www.vypln.to.cz, kde respondenti vyplnili 528 dotazníků. Celkem tedy bylo vyplněno 600 dotazníků. Dotazník se skládá z 26 jak uzavřených, tak i otevřených otázek. Na některé otázky mohou respondenti odpovědět jen jednou odpovědí, u jiných se dá zaznamenat více odpovědí. Na konci dotazníku je možnost se volně vyjádřit k dané problematice. Dotazník je koncipován tak, aby zde byly řešeny nejen otázky církevních restitucí, ale i zjistil sledovanost a objektivitu vybraných médií a data použít k následným analýzám. Dotazník je součástí přílohy č. 1.

ad 2.) Církevní restituce v médiích

Druhý výzkum zahrnuje analýzu médií v roce 2008 a 2012, četnost článků, informací, rozhovorů atd. na téma církevních restitucí. Monitoring těchto období byl zvolen z důvodu, že se jedná o období od projednávání prvních návrhů zákona č. 428/2012 Sb., v roce 2008 až po jeho schválení v roce 2012. Data byla čerpána z archívu NEWTON Media a byla mi poskytnuta od pana RNDr. Marcela Riedla, CSc., následně jsem je zanalyzovala a zpracovala do níže uvedených grafů.

ad 3.) Církevní restituce lesů z pohledu vybraného církevního subjektu a jejich public relations.

Pomocí sekundární metody výzkumu Desk research, jsem zanalyzovala public relations církevního subjektu a jeho názory na církevní restituce v lesnictví. Vybrala jsem Arcibiskupství pražské, které je zřízené Církví římskokatolickou a patří mezi významnější církevní restituenty. Nejčastějšími zdroji pro analýzu byly jejich internetové stránky www.apha.cz a rozhovory s představiteli arcibiskupství pražského, uvedené na webových stránkách jako jsou <http://www.silvarium.cz/lesnictvi>.

Římskokatolická církev

K Římskokatolické církvi se v České republice při posledním sčítání lidu v roce 2011 přihlásilo 1 083 899 občanů, což je to přibližně 10 % z celkového počtu obyvatel. Na našem území se skládá ze dvou církevních provincií: z české a moravské. Tyto provincie se dále dělí na tzv. diecéze. V české církevní provincii jsou to pražská arcidiecéze, která je nejstarší, založená již roku 973 a následně diecéze: litoměřická, plzeňská, českobudějovická, královéhradecká. Moravská provincie se skládá z arcidiecéze a brněnské, olomoucké, ostravsko-opavské diecéze. V České republice také působí řada řeholních řádů a kongregací. S církevním majetkem diecéze, řády i farnosti hospodaří samostatně v souladu s právem [<https://www.sluzbaverejnosti.cz/news/rimskokatolicka-cirkev-a-jeji-postaveni-v-ceske-republice/>].

Arcibiskupství pražské

Arcibiskupství pražské je církevní právnická osoba, která má sídlo na Praze 1 a kterou dne 30. dubna 1344 povýšil papež Kliment VI. na arcibiskupství. Arcibiskupem je kardinál Msgr. Dominik Duka, který byl jmenován v roce 2010. Kardinál je zároveň primasem českým a formální hlavou katolické církve v České republice. Z posledních zveřejněných údajů, které jsou z roku 2015, Arcidiecézi pražskou tvoří 145 farností, 141 kněží, 37 trvalých jáhnů, 25 pastoračních referentů a 25 pastoračních asistentů. V arcidiecézi působí 20 mužských a 36 ženských řeholních institutů a dle odhadu je zde sdruženo 558 tisíc pokřtěných katolíků [www.apha.cz].

Mezi základní otázky, které jsem pomocí sekundární analýzy chtěla zjistit, jsou:

1. V jakém stádiu se církevní restituce v lesnictví nacházejí?
2. Co mají v plánu církve udělat s navrácenými lesy?
3. Co se stalo či stane se zaměstnanci navrácených lesů?
4. Co církevní restituce přinesou obcím, regionu a veřejnosti?
5. Média a public relations Arcibiskupství pražského.

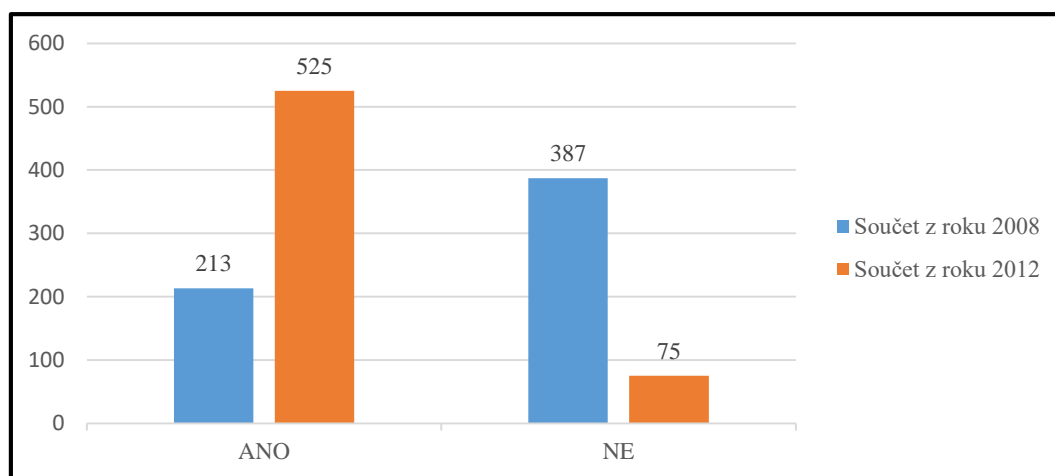
4.2 Výsledky šetření

Analýza vnímání církevních restitucí v lesnictví laickou veřejností

Otázka č. 1: Zaznamenal/a jste zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi z roku 2012?

Otázka č. 2: Zaznamenal/a jste i původní návrh tohoto zákona z roku 2008?

Graf č. 2: Podíly respondentů majících povědomí o zákonu z roku 2012 o majetkovém vyrovnání a o jeho původním návrhu

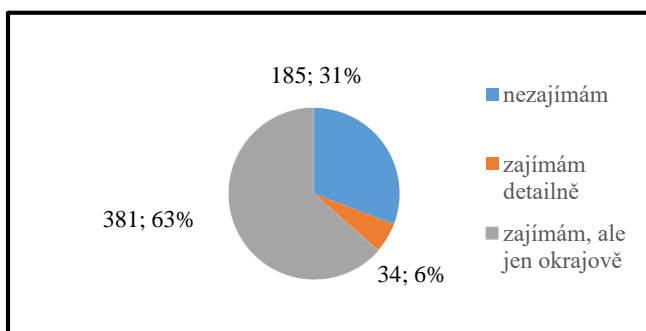

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Z výsledků je patrné, že 525 respondentů zaznamenalo v roce 2012 zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, původní návrh tohoto zákona z roku 2008 ovšem zaznamenalo pouze 213 respondentů.

Otázka č. 3: O církevní restituce lesů se:

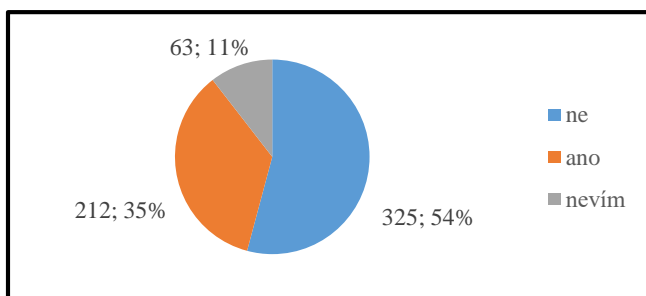
Graf č. 3: Podíly respondentů majících zájem o církevní restituce

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 4: Souhlasíte s církevní restitucí lesů?

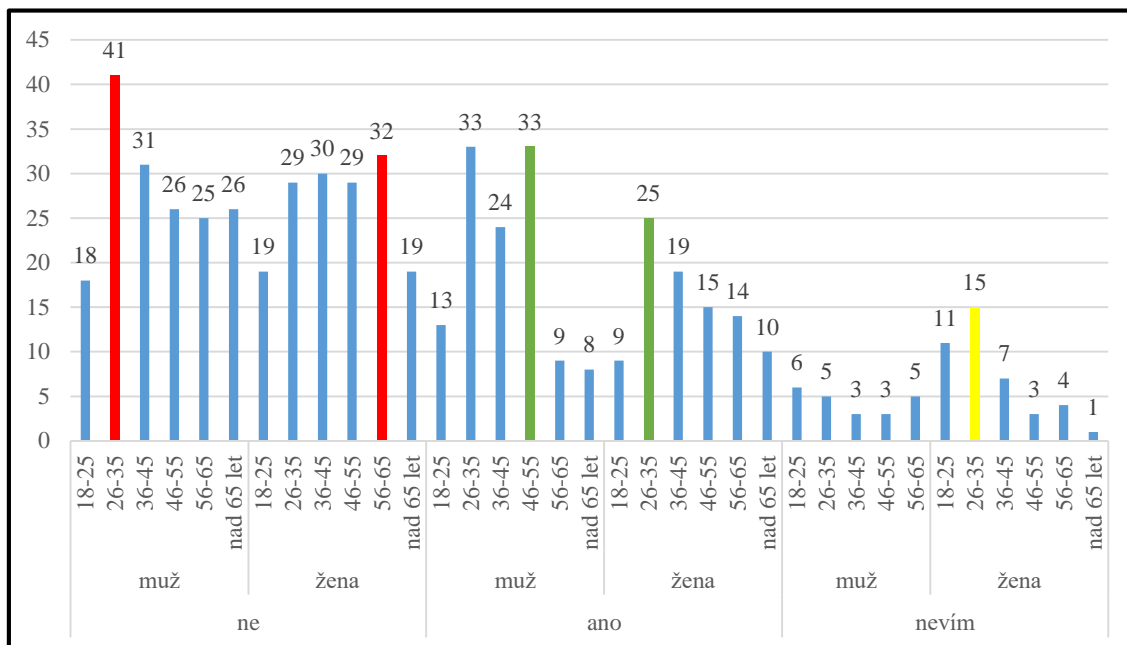
Graf č. 4: Podíly respondentů souhlasících s církevní restitucí lesů

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Přibližně 69 % respondentů se o církevní restituce lesů nějakým způsobem zajímá, ale přibližně 54 % s nimi nesouhlasí, 11 % dotázaných neví a 35 % s nimi souhlasí.

Graf č. 5: Počty respondentů souhlasících s církevní restitucí lesů podle věku

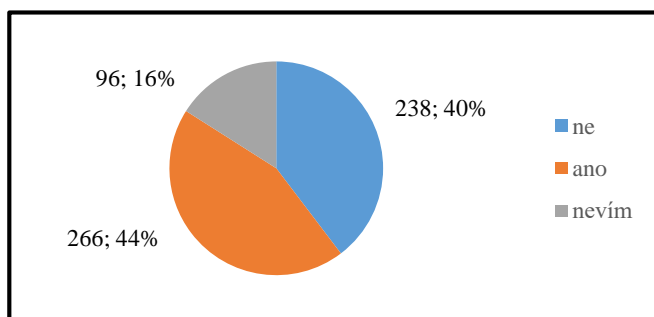

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

S církevními restitucemi lesů více souhlasí muži, ženy jsou v této otázce více nerozhodné. Nejvíce s nimi souhlasí muži ve věku 26 – 35 let a 46 – 55 let, ženy ve věku 26 – 35 let. Naopak nejvíce nesouhlasí muži ve věku 26 – 35 let a ženy ve věku 56 – 65 let.

Otázka č. 5: Pokládáte Vy osobně církve a náboženské společnosti za užitečné instituce?

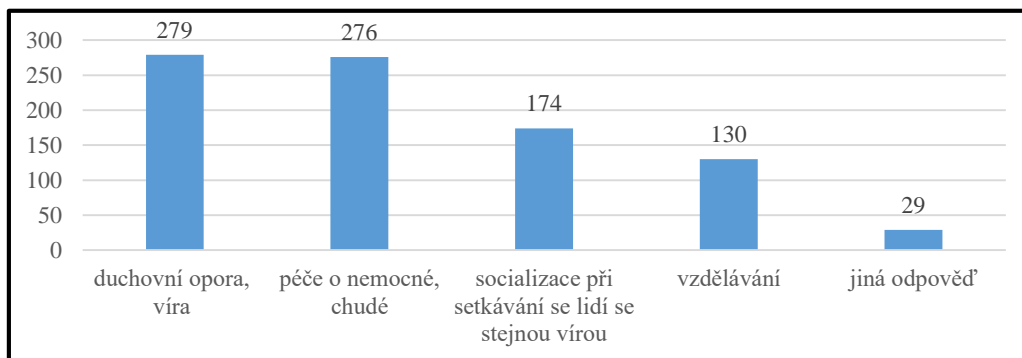
Graf č. 6: Podíly respondentů souhlasících s užitečností církví a náboženských společností

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 6: Z jakého důvodu?

Graf č. 7: Počty nejčastějších odpovědí týkajících se užitečnosti církvi a náboženských společností

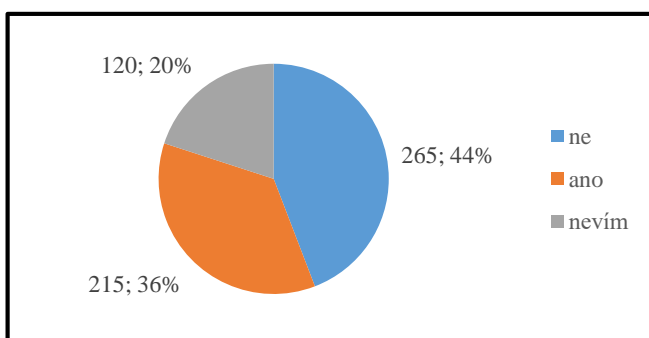

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Přestože jen 35 % respondentů souhlasí s církevními restitucemi, 44 % dotázaných odpovědělo, že církve a náboženské společnosti považuje za užitečné instituce a 16 % lidí odpovědělo, že nemají ujasněný názor, tedy že neví. Mezi nejčastější odpovědi, proč považují církve a náboženské společnosti za užitečné instituce jsou uvedeny duchovní opora, víra a péče o nemocné a chudé. Na otázku „jiná odpověď“ bylo nejvíce uvedeno poukazování na důležité hodnoty, morálku a tradice.

Otázka č. 7: Myslíte si, že se církve a náboženské společnosti dokáží postarat o lesy, které jim byly či budou navraceny?

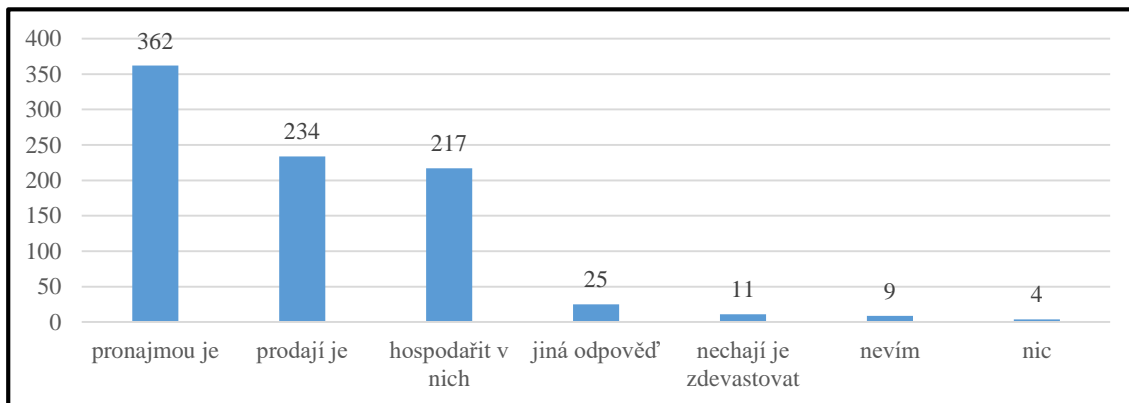
Graf č. 8: Podíly respondentů domnívajících se, zda se církve dovedou postarat o lesy

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 8: Co si myslíte, že budou církve a náboženské společnosti s navrácenými lesy dělat?

Graf č. 9: Počty odpovědí týkající se představ budoucnosti s navrácenými lesy

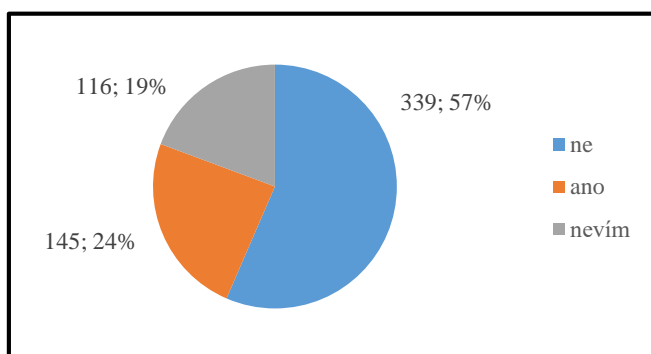

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Na otázku, zda se církve a náboženské společnosti dokáží postarat o navrácené lesy, 44 % respondentů uvedlo, že „ne“, poměrné velké procento lidí, cca 20 % uvedlo, že „neví“ a celkem 36 % dotázaných uvedlo odpověď „ano“, dokáží se postarat. Nejvíce odpovědí, co s lesy budou dělat, bylo, že je pronajmou, prodají nebo v nich budou hospodařit. Jako nejčastější odpověď „jiná odpověď“ bylo uvedeno „záleží na konkrétních farnostech a regionu“.

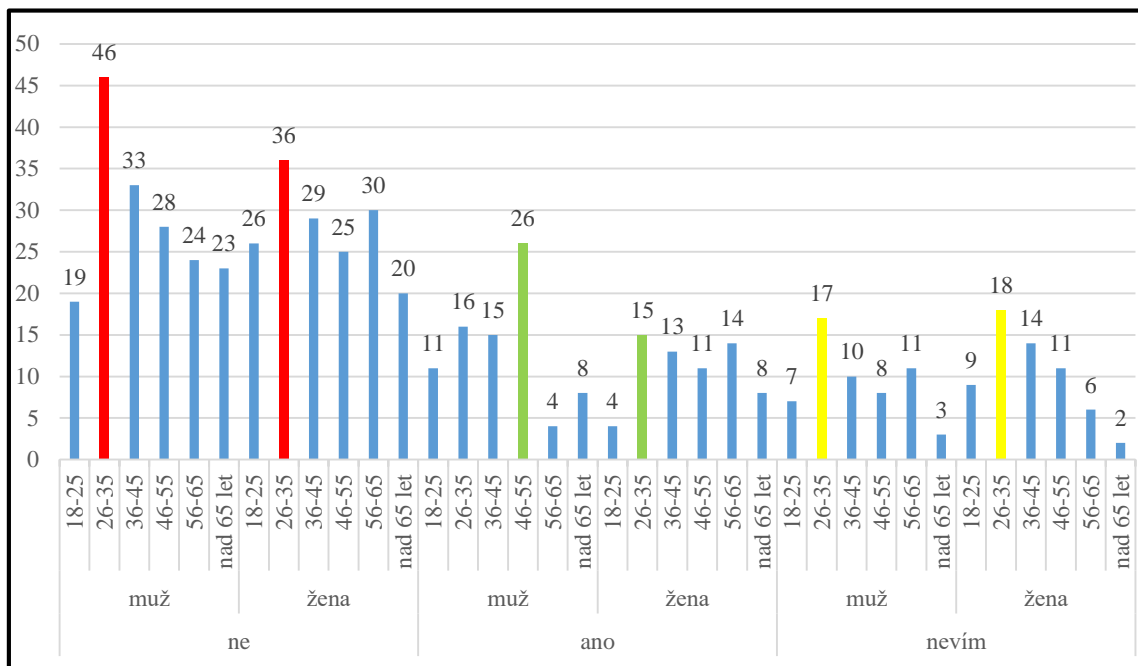
Otázka č. 9: Myslíte si, že církevní restituce lesů budou pro společnost přínosné?

Graf č. 10: Podíly respondentů souhlasící s přínosem církevních restitucí pro společnost

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Graf č. 11: Věková struktura respondentů hodnotící přínos církevní restituce pro společnost

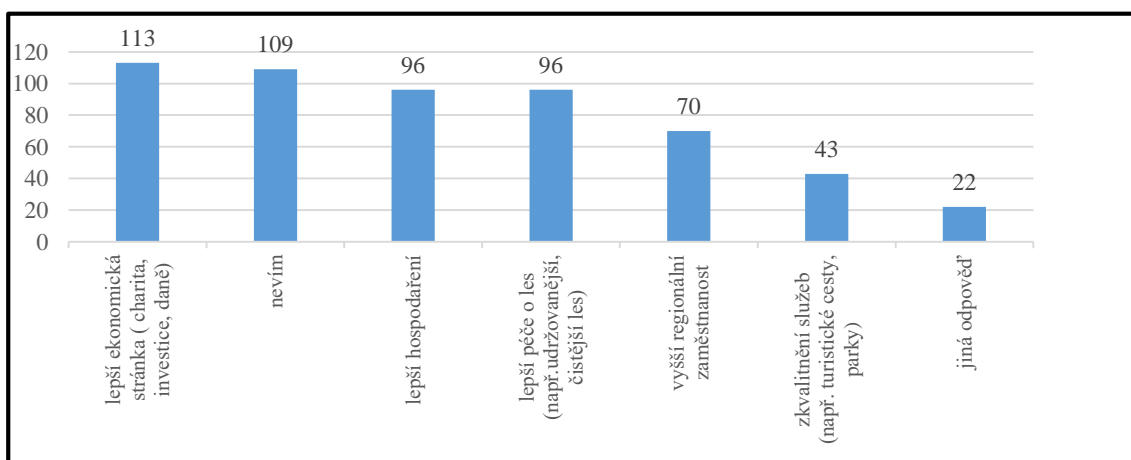

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Přínos restitucí pro společnost vidí 24 % dotázaných a to většinou muži ve věku 46 – 55 let. Odpověď „NE“ uvedlo 57 % dotazovaných, tedy, že nevidí žádný přínos. Nejčastěji tuto odpověď uvedli muži i ženy ve věku 26 – 35 let. Celkem 19 % respondentů uvedlo, že neví, jak na tuto otázku odpovědět.

Otázka č. 10: V čem si myslíte, že bude přínos největší?

Graf č. 12: Počty odpovědí podle přínosu církevní restituce

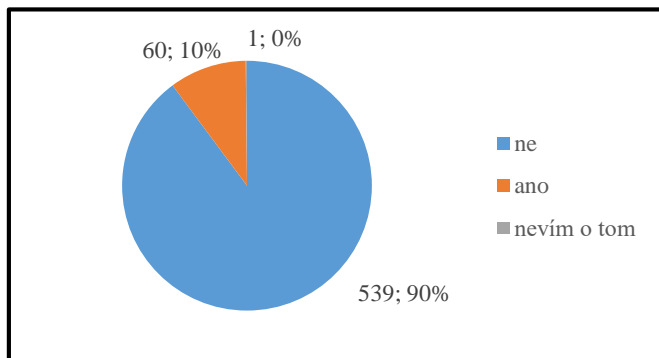

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Jako největší přínos církevních restitucí lesů respondenti uvedli lepší ekonomickou stánku (např. charita, investice, vyšší daně), lepší hospodaření a péči o les.

Otázka č. 11 a) Zaznamenal/la jste Vy osobně nějakou změnu ve svém okolí, obci atd. v souvislosti s církevní restitucí lesa?

Graf č. 13: Podíly respondentů, kteří zaznamenali změnu v souvislosti s církevní restitucí lesa

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka 11 b) Pokud jste zaznamenal/a odpověď „ano“, vypište konkrétní změnu?

Tabulka č. 7: Konkrétní odpovědi na změnu v okolí související s církevní restitucí lesů

Změna v okolí, obci v rámci církevních restitucí lesů
zvýšenou těžbu
znám kus lesa, který patří řádu, a padají v něm stromy napadené škůdci a nikdo to neřeší
změny tras lesních cest a nesmyslné závory
změna pozemkových hranic
zdražili nám nájemné (10x)
zaměstnávání lidí v lesích okolo kláštera ve Vyšším Brodě
zaměstnání soukromníků z dané oblasti, oprava kostelů a kaplí za použití dřeva z farních lesů
zákazy vstupu
vykácený les a následný prodej pozemku.
podle odborníků z AV ČR je způsob hospodaření v soukromých a církevních lesích šetrnější než ve státních
otec pracoval pro LČR, ale zdejší lesy pak připadly církvi, tak musel skončit
oplocení lesa, zákaz vstupu
omezování vstupu, nepřiměřená těžba – drancování

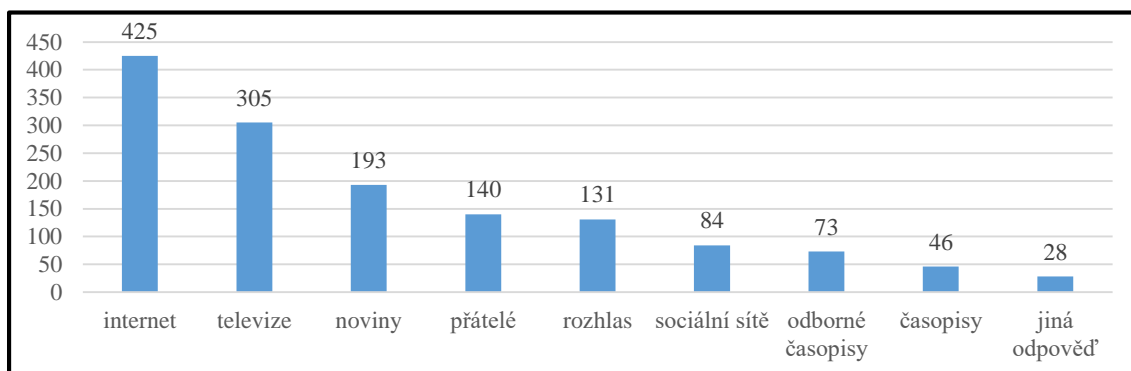
noví hospodářští pracovníci v těchto lesích
než byly lesy skutečně předány, tak byly ještě zhusta vytěženy co nejvíce
líp platí dělníkům za práci
lidé církvi už tolik nevěří
Hukvaldy, obora předána církvi
církevní lesy okolo jsou pryč
ano méně dětí na hřišti a víc v lese s padrem na procházce
změny v oblasti myslivosti

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

90 % dotázaných uvedlo, že nezaznamenali změnu ve své obci či okolí a jen 10 % uvedlo, že ji zaznamenali. V tabulce č. 7 jsou uvedeny nejčastější otevřené odpovědi na otázku. Změny v souvislosti s církevní restitucí lesů na respondenty působí spíše negativním dojmem.

Otázka č. 12: Odkud čerpáte informace o církevních restitucích lesů?

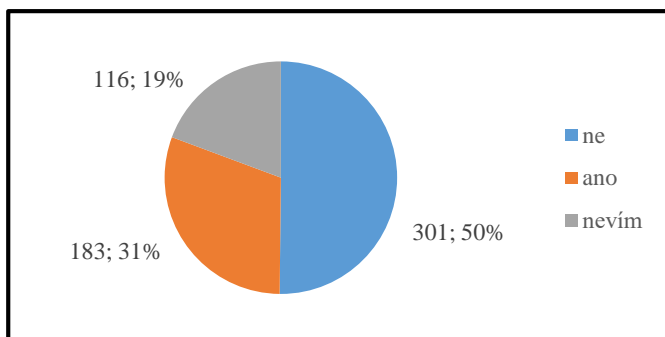
Graf č. 14: Počty respondentů podle zdroje informací o církevní restituci lesů

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 13: Chtěli byste získávat více informací od církví či náboženských společností o probíhajících restitucích, hospodaření a dalších plánech?

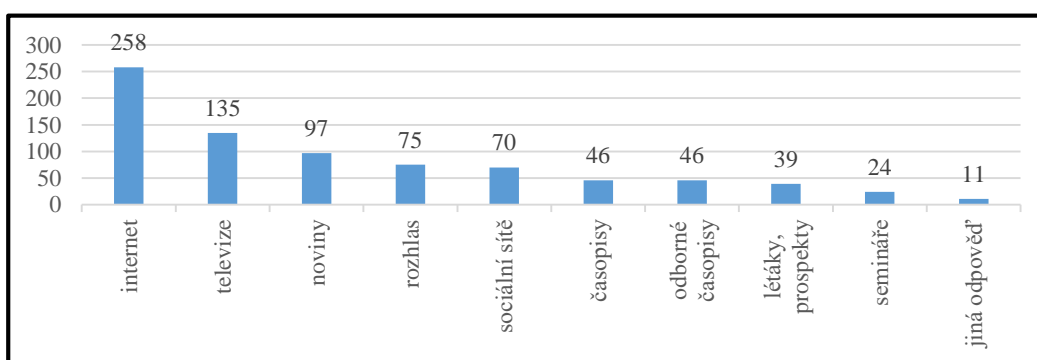
Graf č. 15: Podíly respondentů se zájmem o informace o probíhající restituce a hospodaření

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 14: Jakou cestou byste je chtěli získávat?

Graf č. 16: Způsoby, které respondenti preferují k získávání informací

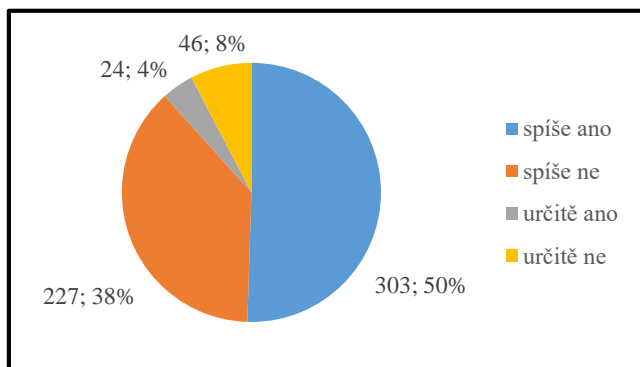

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Respondenti nejčastěji čerpají informace o církevních restitucích lesů z internetu, televize a novin. Přibližně 31 % dotázaných by chtělo dostávat více informací o probíhajících restitucích, hospodaření a jiných plánech a 19 % neví. Tyto informace a plány by chtěli dostávat především prostřednictvím internetu, televize a novin, tedy ze stejných zdrojů, ze kterých je nejčastěji získávají.

Otázka č. 15: Věříte informacím z médií?

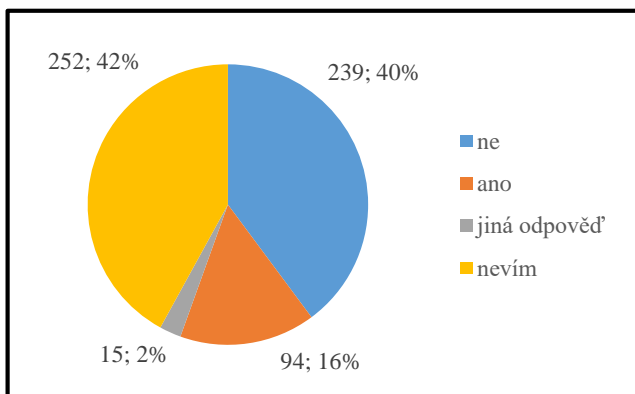
Graf č. 17: Podíly respondentů týkající se důvěry informacím z médií

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 16: Myslíte si, že je postoj médií k problematice církevních restitucí lesů objektivní?

Graf č. 18: Podíly respondentů hodnotící objektivnost médií k problematice církevních restitucí

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Přestože 54 % respondentů věří informacím z médií, 40 % se jich domnívá, že postoj médií k problematice církevních restitucí lesů není objektivní a pouze 16 % si domnívá, že objektivní jsou.

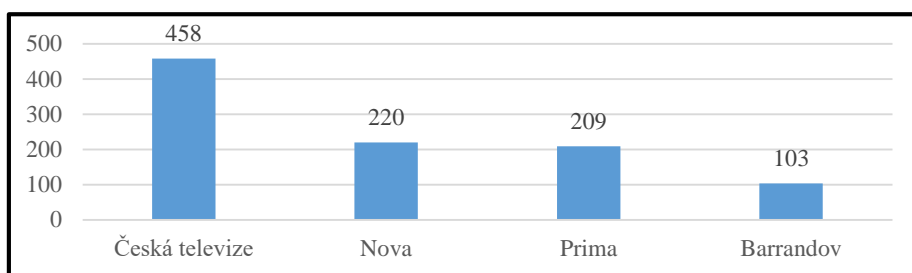
Otázka č. 17: Která média sledujete?

Otázka č. 18: Která média považujete za objektivní?

U následujících otázek mohli respondenti uvést více odpovědí.

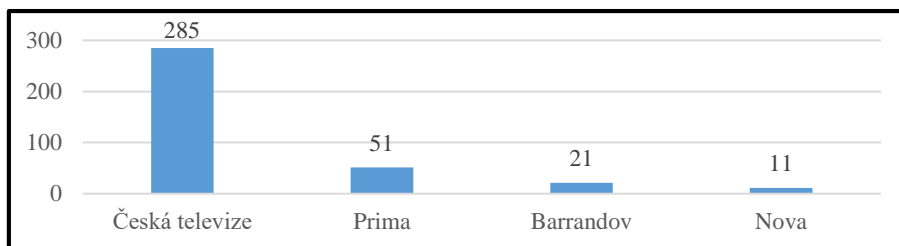
Pro porovnání jsem otázku č. 17: Která média sledujete? a otázku č. 18: Která média považujete za objektivní? seřadila dohromady.

Graf č. 19: Sledovanost jednotlivých televizních stanic

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

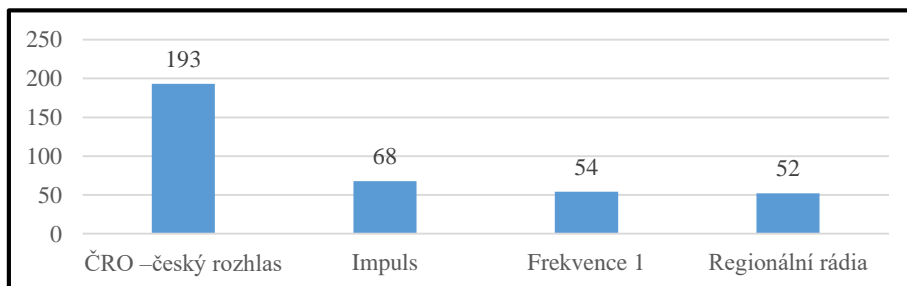
Graf č. 20: Objektivnost televizních stanic

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

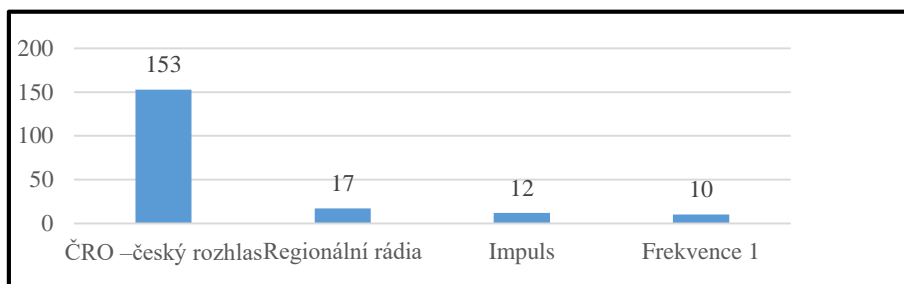
U obou otázek byla jednoznačně nejčastější odpovědí Česká televize. Při sledovanosti se na druhém místě ocitla televize Nova, která však u objektivity skončila jako poslední.

Graf č. 21: Sledovanost jednotlivých rozhlasových stanic

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Graf č. 22: Objektivnost rozhlasových stanic

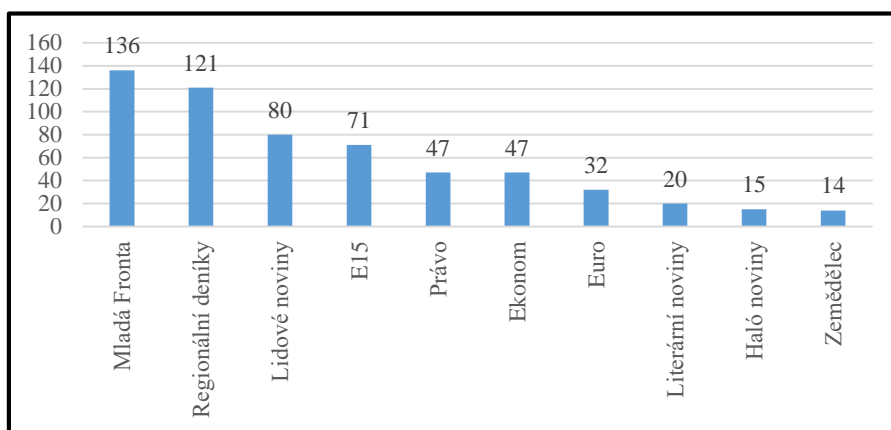

Zdroj:

autorka práce (vlastní zpracování)

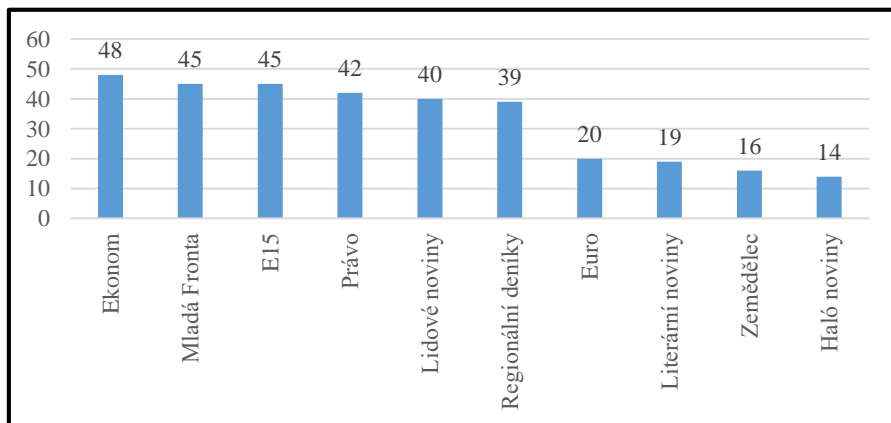
Mezi rádii se nejlépe umístil ČRo – Český rozhlas, který má největší sledovanost i objektivitu.

Graf č. 23: Sledovanost jednotlivých tištěných periodik

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

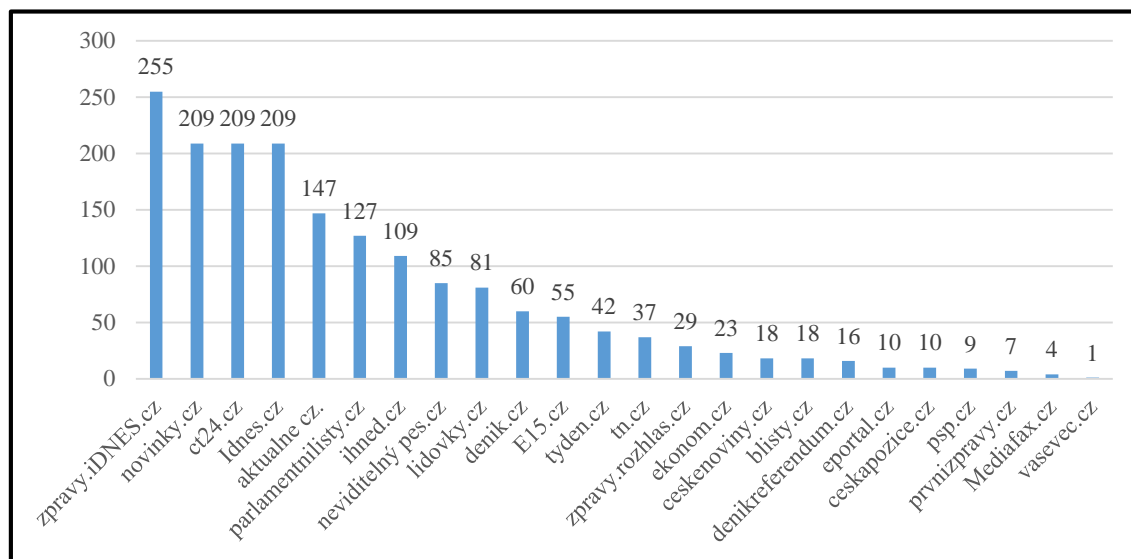
Graf č. 24: Objektivnost jednotlivých tištěných periodik

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

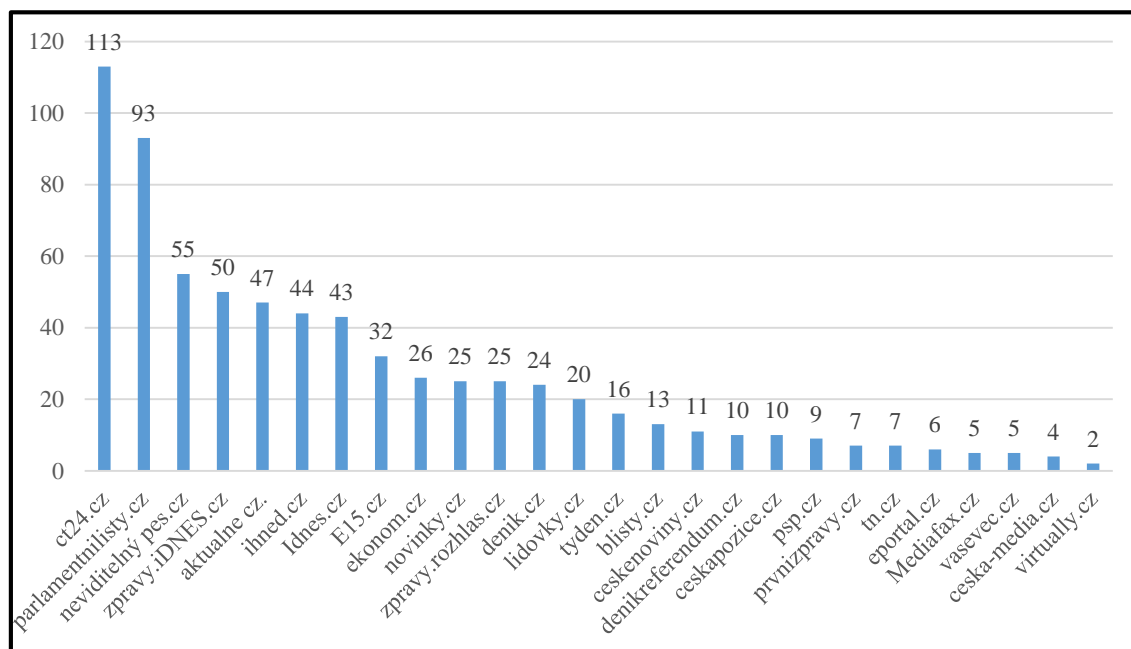
Mezi nejčastěji sledovaný tisk patří Mladá Fronta, která se také umístila na předních stránkách objektivitu. Ekonom, regionální deníky a E15 patří mezi tisk, který respondenti často sledují a zároveň ho vnímají jako objektivní.

Graf č. 25: Sledovanost jednotlivých internetových médií

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Graf č. 26: Objektivnost jednotlivých internetových médií

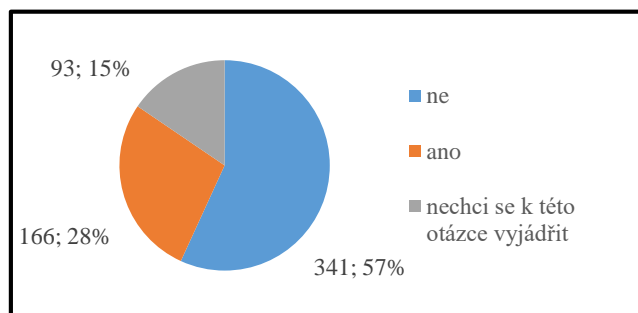

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Mezi 6 nejsledovanějších internetových stránek patří: zpravy.Idnes.cz, novinky.cz, ct24.cz, Idnes.cz, aktualne.cz. a parlamentnilisty.cz., ty se také dobře umístily v rámci sledování objektivitu.

Otázka č. 19: Jste věřící?

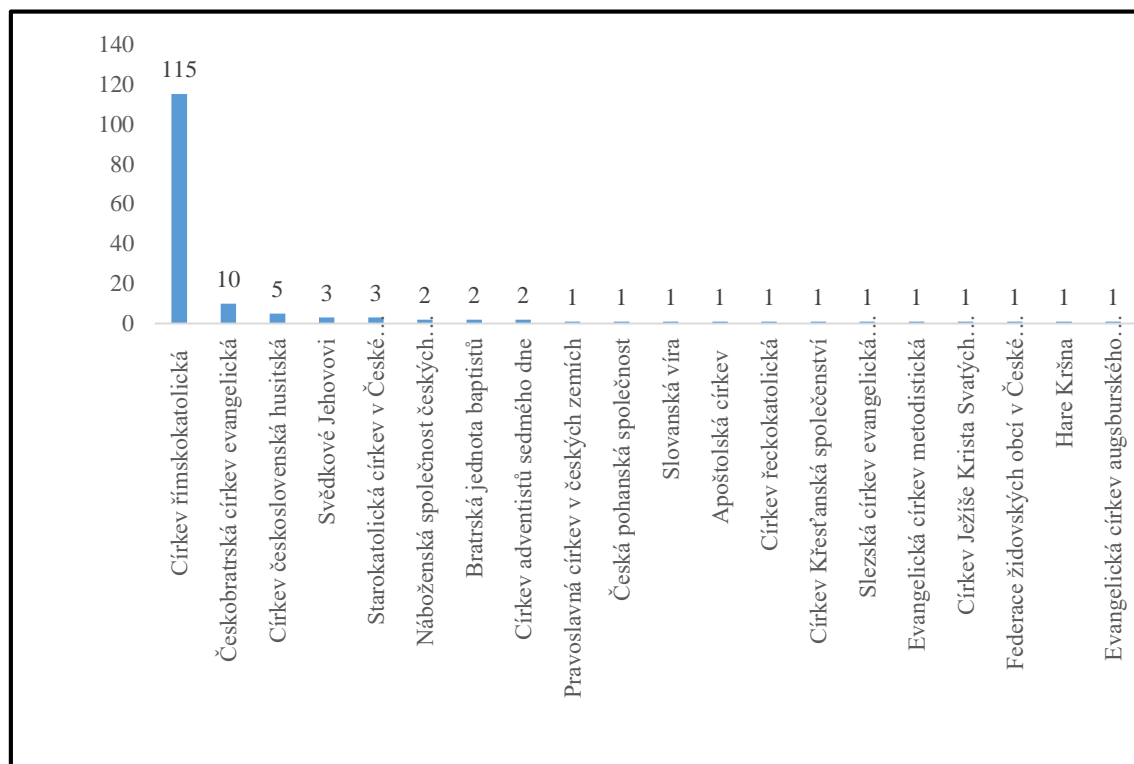
Graf č. 27: Podíly respondentů podle víry

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 20: Označte prosím církev či náboženskou společnost

Graf č. 28: Příslušnost respondentů k církvi a náboženské společnosti

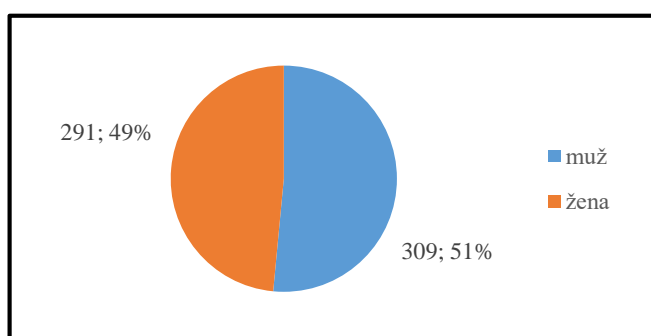

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Na otázku, zda jsou respondenti věřící, 57 % odpovědělo, že nejsou, 15 % se k této otázce nechtělo vyjádřit a 28 % odpovědělo „ano“, tedy, že jsou věřící. Nejčastější zvolenou církví či náboženským spolkem byla Římskokatolická církev a Českobratrská církev evangelická.

Otázka č. 21: Pohlaví

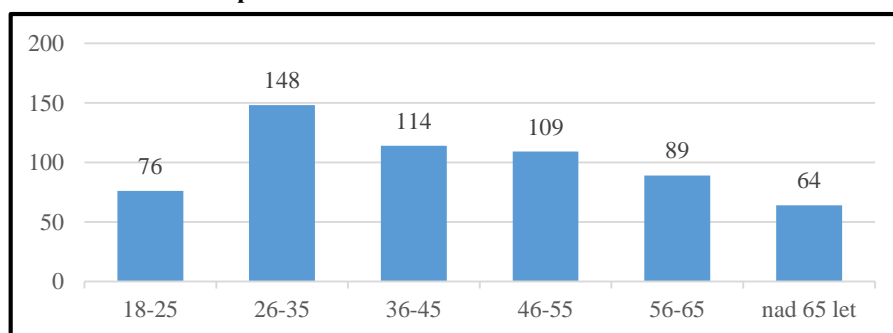
Graf č. 29: Pohlaví respondentů

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 22: Věk

Graf č. 30: Věk respondentů

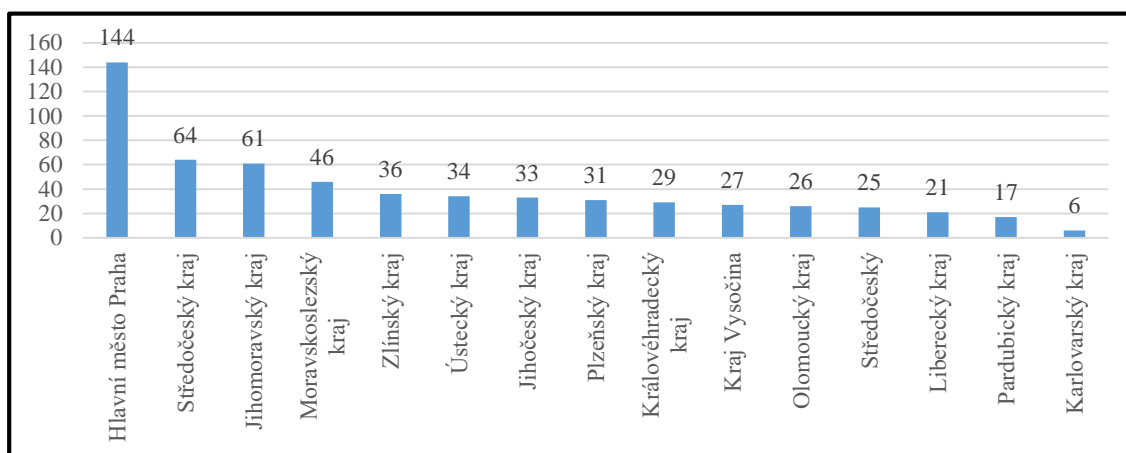

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Výzkumu se zúčastnilo 600 respondentů, z toho bylo 51 % mužů a 49 % žen ve věku od 18 let.

Otázka č. 23: Kraj

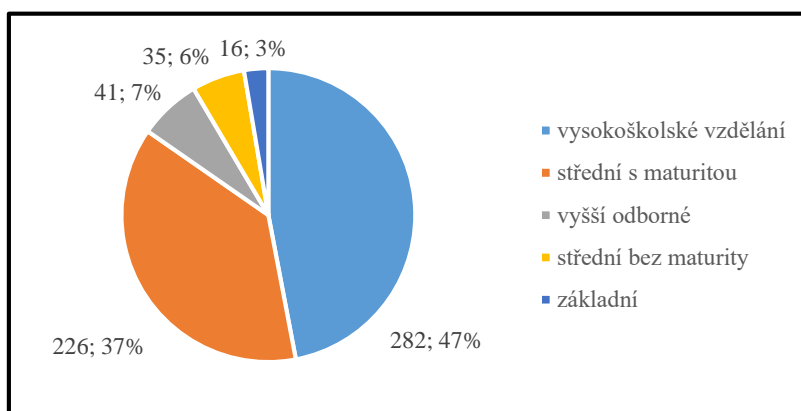
Graf č. 31: Kraj respondentů

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 24: Nejvyšší ukončené vzdělání

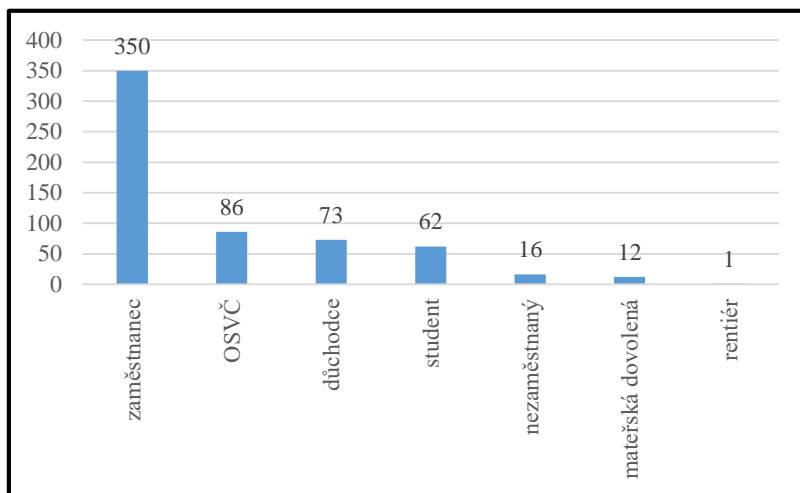
Graf č. 32: Podíly respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Otázka č. 25: Povolání

Graf č. 33: Povolání respondentů

autorka práce (vlastní zpracování)

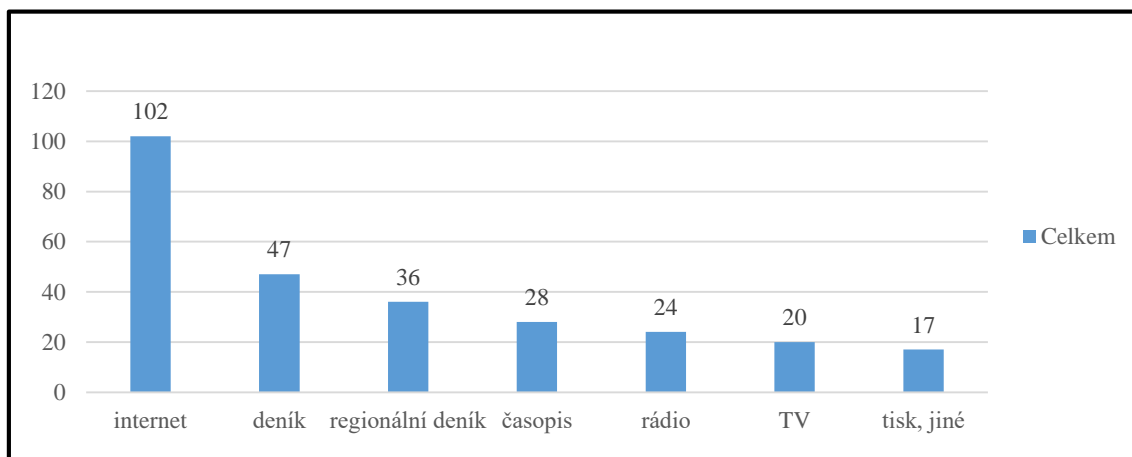
Zdroj:

Otázka č. 26: Zde můžete napsat svůj názor, postoj, připomínky atd.

Odpovědi jsou součástí přílohy č. 2

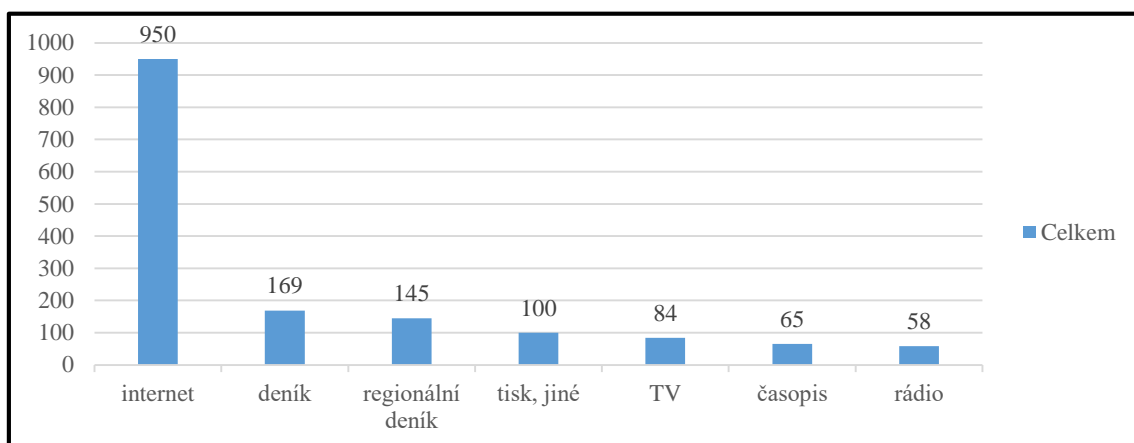
Církevní restituce v médiích

Graf č. 34: Počty zpráv týkají se církevních restitucí v médiích v roce 2008

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

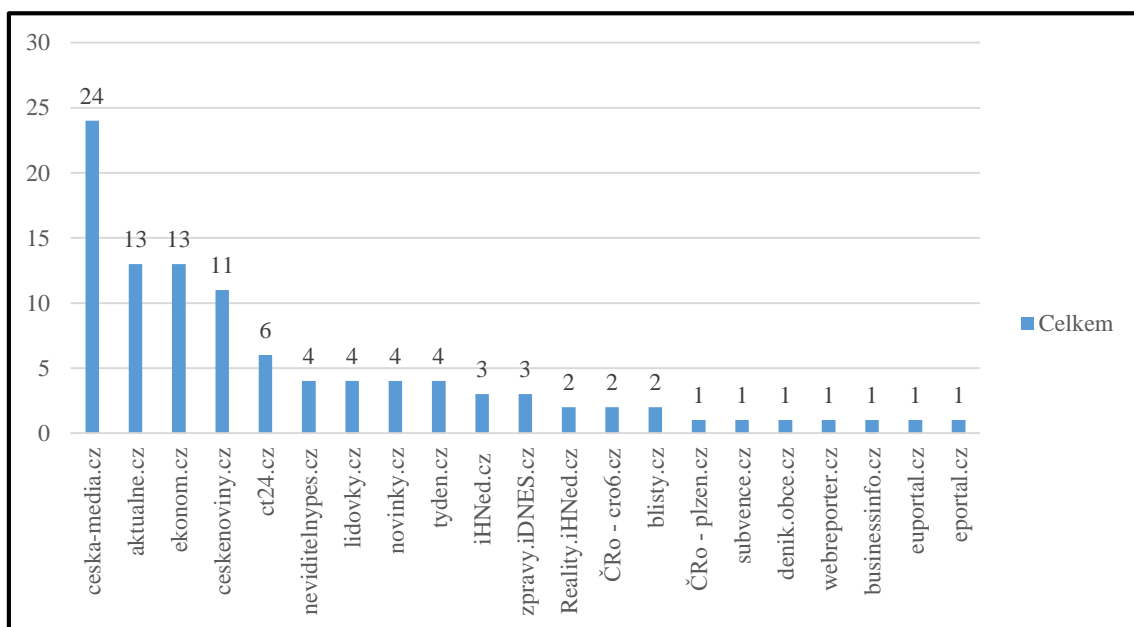
Graf č. 35: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v médiích v roce 2012

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

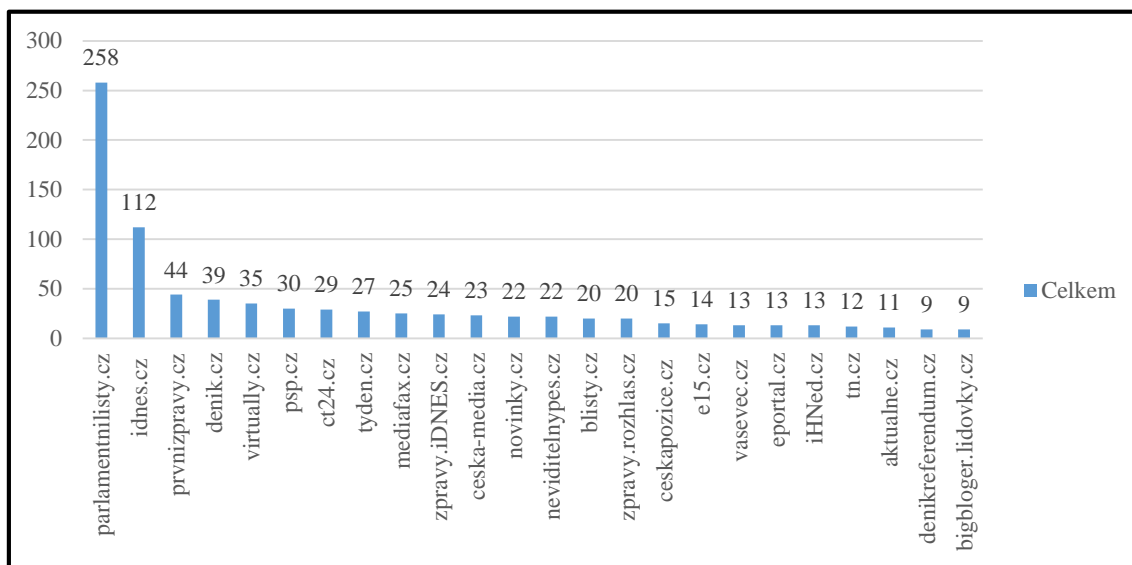
V roce 2008 byly v médiích zmíněny církevní restituce v cca 274 případech, v roce 2012 počet zpráv významně narostl a to na číslo 1571, což je navýšení o **573%**. Největší nárůst informací byl na internetových stránkách a v denících.

Graf č. 36: Počty zpráv týkající se církevních restitucí na internetu v roce 2008

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

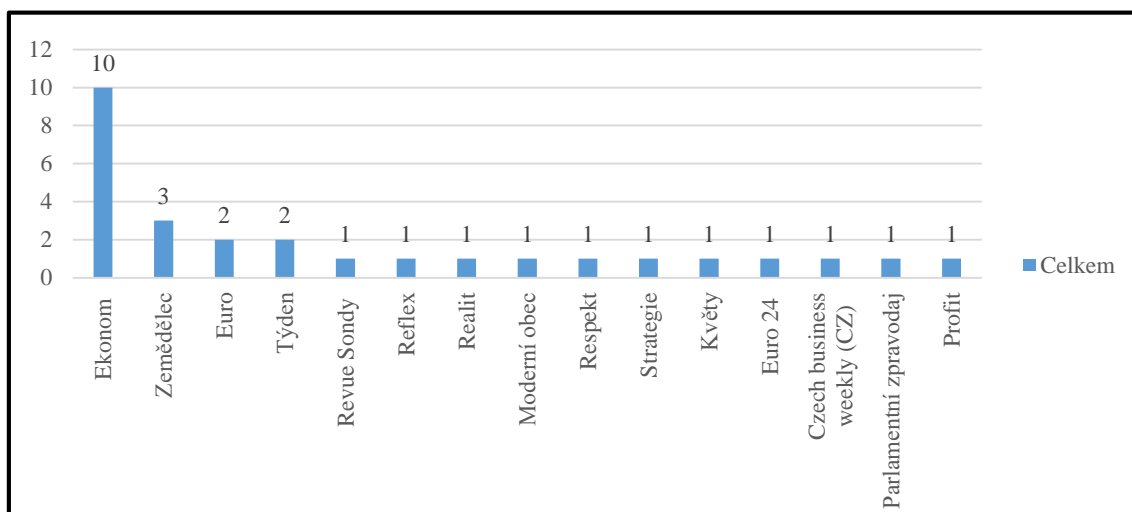
Graf č. 37: Počty zpráv týkající se církevních restitucí na internetu v roce 2012

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

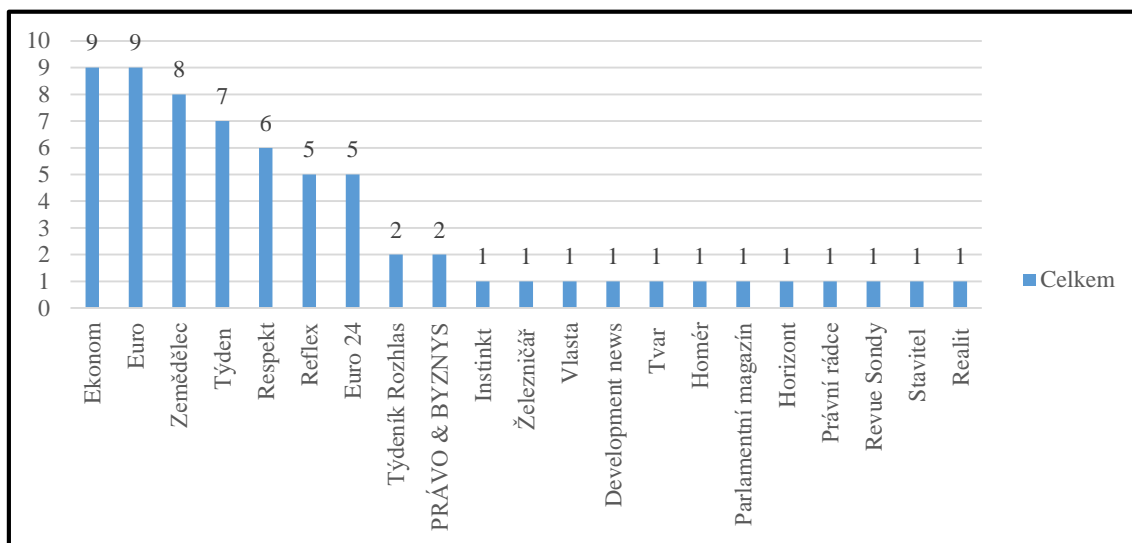
Nejčastější internetovou stránkou, kde byly v roce 2008 uváděny církevní restituce, je www.ceska-media.cz, kde bylo toto téma zmíněno cca 24 krát. V roce 2012 nejčastěji informovaly o církevních restitucích stránky www.parlamentnilisty.cz, ty v roce 2008 nejsou uvedeny, jelikož vznikly až v roce 2009.

Graf č. 38: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v časopisech v roce 2008

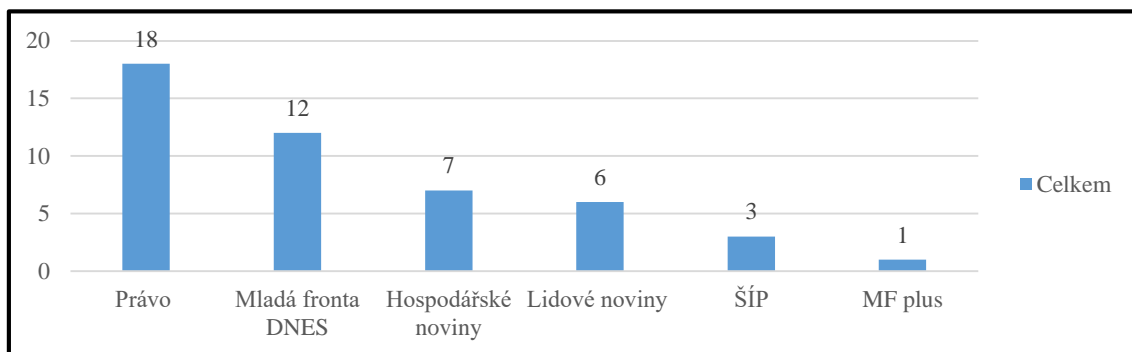
Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Graf č. 39: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v časopisech v roce 2012

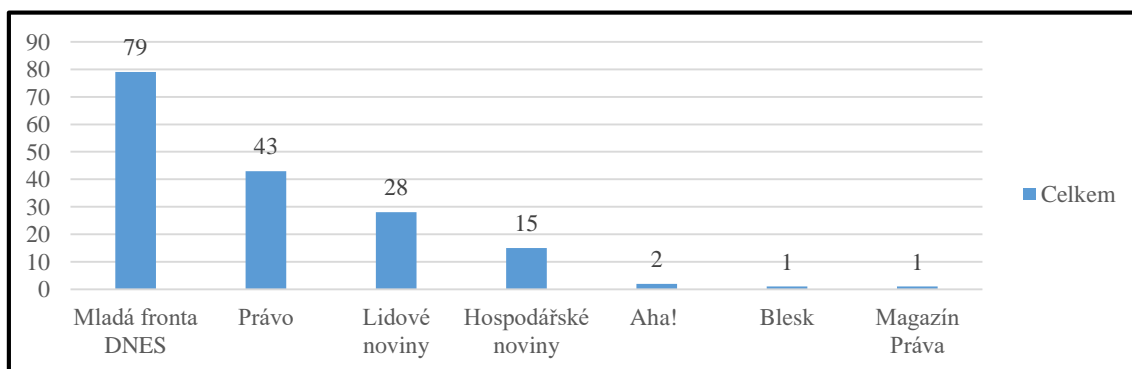
Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Graf č. 40: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v denících v roce 2008

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

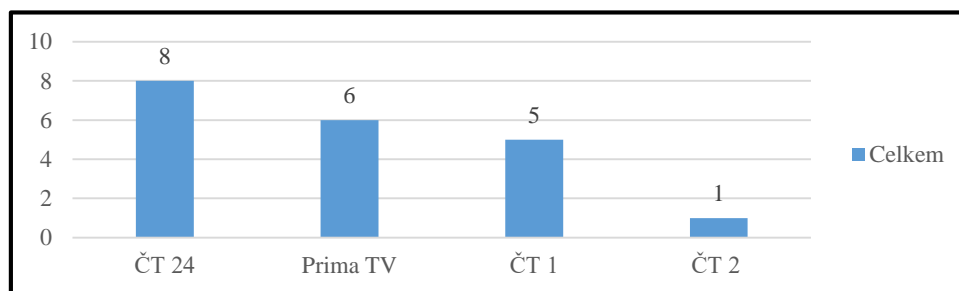
Graf č. 41: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v denících v roce 2012

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

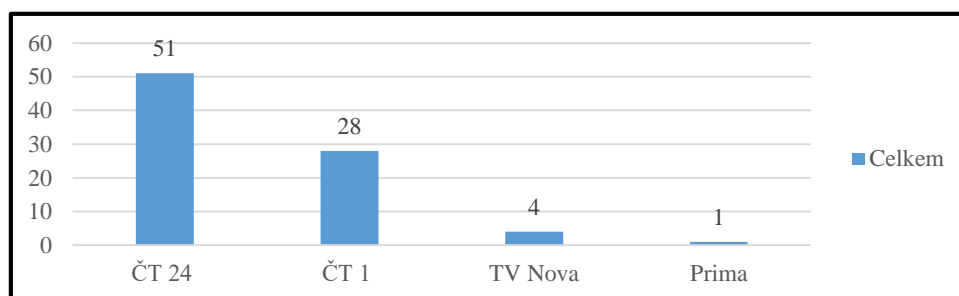
V tištěných médiích se informace o církevních restitucích častěji uváděly v denících a to v Právu a Mladé Frontě DNES. Tato média se o téma zajímala jak v roce 2008 tak i v roce 2012. Mezi časopisy převládal v roce 2008 časopis Ekonom a v roce 2012 Ekonom, Euro a Zemědělec.

Graf č. 42: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v TV v roce 2008

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Graf č. 43: Počty zpráv týkající se církevních restitucí v TV v roce 2012

Zdroj: autorka práce (vlastní zpracování)

Televizní stanicí, kde se nejčastěji objevily informace o církevních restitucích je ČT 24. Televize Prima TV se v roce 2008 umístila na druhém místě, ale naopak v roce 2012 zmínila restituce pouze jednou.

Církevní restituce lesů z pohledu vybraného církevního subjektu a jejich public relations

- V rámci církevních restitucí bylo do konce roku 2015 Arcibiskupství pražskému celkem vydáno 75 % výměry nárokovaných pozemků. Spravuje tak přibližně 20 300 ha lesů a očekává se, že dalších 6 000 ha bude ještě vydáno.
- V roce 2013 zřídilo jako svou organizační jednotku Lesní správu, která obhospodařuje svůj majetek. Je rozdělena na ústředí a 8 polesí (Blatno, Rožmitál, Praha, Nejdek, Vysočina, Dolní Břežany, Týn nad Vltavou a Spálené Poříčí). Tým tvoří zhruba 41 technickohospodářských pracovníků, 5 externích lesníků a plánují, že přibudou zaměstnanci dělnických profesí [<http://www.apha.cz/les>]. Dle Ing. Karla Štíchy, vedoucího správy majetku Arcibiskupství pražského, „Plánují hospodařit ve vlastní režii v rozsáhlejších lesních porostech a u malých celků do 5 ha budou postupovat jako drobní vlastníci a uvažují i o možnosti směny k dosažení rozsáhlejších celků“ [<http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-91-2012/lesnicka-prace-c-5-12/cirkevni-restituce-z-pohledu-ruznych-vlastniku>].
- Jelikož má církev zájem o odborníky nejen v lesnictví, budou-li mít zájem nynější zaměstnanci lesů, zůstanou v zaměstnání, jen se zaměstnavatelem stanou církevní podniky.
- Výhodou dořešení církevních restitucí je i to, že obce budou mít uvolněn blokový církevní majetek, stanou se jeho vlastníky a budou s ním moci nakládat, např. čerpat dotace. Ohroženi nejsou ani soukromníci a organizace, které nyní vlastní církevní majetek, jelikož si ho ponechají a stát za ně bude církvím vyplácet finanční náhrady. Do centrálního rozpočtu pak budou odcházet dividendy z jednotlivých majetků a investované prostředky se občanům následně vrátí ve formě církví poskytovaných služeb, jako jsou charita, péče o seniory, školství, ochrana památek atd. Častým dotazem na církve, je i to, zda zakáže vstup do lesa. Podle Lesního zákona č. 289/1995 Sb., má každý právo vstupu do lesa bez ohledu na to, komu les patří, s výjimkou uvedenou v § 19 uvedeného zákona. Nemůžou tedy zakázat ani vstup a ani sběr plodů, klestí atd. [<http://www.apha.cz/>].
- Aktivity public relations Arcibiskupství pražského jsem rozdělila do dvou sekcí.

1.) PR na internetu:

- Oficiální internetové stránky Arcibiskupství pražského. Na nich jsou základní informace jako např. aktuality, dění v organizaci, kontakty, kalendář akcí i s celorepublikovým významem, historie, fotografie, e-shop a řada dalších informací a odkazů. Tento web navštívilo v roce 2015 zhruba 350 000 návštěvníků [<http://www.apha.cz/>].
- Facebookový a twitterový účet Arcibiskupství pražského [<https://www.facebook.com/arcibiskupstvi/>].
- Videokanál youtube Arcibiskupství pražské.
- Katalog Arcidiecéze pražské na internetu a v mobilní aplikaci. V Katalogu jsou přehledy, mapy, fotky a kontakty, kapitul, vikariátů, farností, charit, rozpis bohoslužeb, církevních škol, které zřizuje Arcibiskupství pražské. Využívá se také při cestování a návštěvě kulturních památek [<http://k.apha.cz/>].
- Internetový a facebookový profil kardinála Dominika Duky. Jeho postřehy, podněty, rozhovory, kázání atd. [www.DominikDuka.cz].
- Facebookovém profilu Biskupa Malého [<https://www.facebook.com/biskup.maly/>].
- Internetové stránky České biskupské konference. Katolické církve v České republice [<https://www.cirkev.cz/>]. To jsou jedny z nejobsáhlejších internetových stránek, co se obsahu týče. Jsou na nich uvedeny různé informace o charitách, bohoslužbách, kultuře, církevních školách, bibli, aktuálním dění, pozvánky na akce, dále informace o rozdělení katolické církve, společenstvích, řádech, tisková oddělení, kontakty a také mnoho dalších odkazů.
- Ohledně církevních restitucí má Římskokatolická církev speciální internetové stránky, které se nazývají Služba veřejnosti – Majetkové narovnání. Tam jsou uvedeny základní informace o církevních restitucích, odpovědi na nejčastější otázky a aktuální vyjádření na dané téma i informace o poskytnutých službách veřejnosti, proběhlých akcích atd. Některé odkazy však už nejsou aktivní [<https://www.sluzbaverejnosti.cz/>].

2.) Ostatní:

- Zpravodaj Arcidiecéze pražské. Pravidelný měsíčník zaměřen na širokou veřejnost, kterou informuje o aktuálním dění. Měsíční náklad je cca 2 000 kusů [<http://www.apha.cz/file/100176/zpravodajpa-2-2018.pdf>].
- Bohoslužby.
- Informační letáky na různá témata, např. Co je Advent a proč se slaví?
- PR dárky, jako jsou magnety s fotkami kostelů, katedrál, dětská stolní hra Cesta za svatováclavskou korunou.
- Publikace. V nabídce mají celou řadu publikací. Např. Pastýřské listy 1945 – 2000 Arcidiecéze pražská. Jedná se o soubor pastýřských listů, který poskytuje obraz života Arcidiecéze pražské ve složitém období.
- Duchovní nahrávky.
- Akce Noc kostelů.
- Charita.
- Arcidiecézní ples.
- Pastorační, vzdělávací aktivity, semináře.
- Křížové cesty.
- Velikonoční setkání.
- Jiné aktivity.

Římskokatolická církev na svých internetových stránkách uvádí, že vnímá média jako důležitý prostředek mezilidské komunikace, proto jejich rozvoj patří mezi důležité úkoly. Pomocí médií se snaží nejen šířit víru, ale hlavně komunikovat s veřejností a přinášet zpravodajství z církevního prostředí [<https://www.cirkev.cz/cs/dalsi>].

4.3 Diskuze a doporučení

V názoru na církve a náboženské společnosti je česká společnost rozdělena. Postoje se pohybují mezi naprosté odmítnutí až po bezvýhradné přijetí. Zastánci každého z uvedených postojů ho zdůvodňují jasnými argumenty. Síla těchto argumentů je však většinou na obou stranách relativizována nedostatkem informací. Některé názory vycházejí spíše ze subjektivních postojů lidí protikřesťansky zaměřených, platnost jiných lze historicky, sociologicky či teologicky prokázat. Smysluplnost církví jako institucí, např. charita, sociální a zdravotnické služby, kulturní vliv a jiné, uznávají i ti, kteří nejsou přesvědčeni o potřebnosti náboženství pro člověka. V posledních desetiletích se lidé, kteří se výslovně hlásí k církvím, stali minoritou. Ukazují to mimo jiné i výsledky sčítání obyvatelstva [Martínek, 2016, s. 17].

V roce 1950 se na území současné České republiky hlásilo ke křesťanství téměř 94 % obyvatel, v roce 1991 to bylo 44 % a v roce 2011 už jen něco málo přes 14 %. Pro většinu Čechů je samozřejmé nevěřit nebo být ateistou, zatímco pro většinu lidí světa je samozřejmé věřit. Tento stav však nemá dlouhou historickou tradici. Došlo k němu především v posledních šedesáti letech, ale je i důsledkem vývoje trvajících několik staletí. Především se jedná o tzv. antikatolický afekt, který má kořeny v husitství, dále situace v rakousko-uherské monarchii v 18. a 19. století, kdy byla katolická církev těsně spjata se státní mocí a na to pak navázala systematická protináboženská propaganda, kterou prováděl komunistický režim [Martínek, 2016, s. 17].

V dnešní době lze říci, že lidé stále méně hledají uspokojení svých duševních potřeb v institucionálních církvích a to vede náboženství do ústraní. Lidé jsou méně ochotni sdílet víru s druhými a také se k víře veřejně přiznávat. Církve a náboženské společnosti prožívají v současnosti krizi, která je následkem skutečnosti, že nedovedly dostatečně reagovat na vývoj posledních staletí. Zároveň si uvědomují svou potřebnost, jak pro rozvoj duchovního a náboženského života svých členů, tak pro službu, kterou poskytují celé společnosti [Martínek, 2016, s. 18].

Public relations Arcibiskupství pražského lze hodnotit jako dostačující, ale hlavně z hlediska svých členů a základních informací. Snaží se využívat široké spektrum prostředků ke komunikaci, jako jsou bohoslužby, společenské akce, publikace, ale i sociální sítě a své webové stránky. Tam se také nachází odkazy a stručné informace o problematice církevních restitucí v lesnictví. Ovšem v době, kdy se radikalizují postoje české veřejnosti k příslušníkům různých náboženství, měly by Arcibiskupství pražské a celkově i církev římskokatolická komunikovat nejen se svými členy, ale i s laickou veřejností.

Podle analýzy monitoringu médií se intenzita informací o církevních restitucích významně zvýšila v období schvalování zákona č. 428/2012 Sb., v roce 2012, a to především na internetu, což je patrné na grafech č. 35 a 36. Zvýšila se tak i povědomost veřejnosti o problematice církevních restitucí, jak je vidět v grafu č. 2. Přestože 54 % dotázaných s církevními restitucemi nesouhlasí, tak se 69 % dotazovaných o ně nějakým způsobem zajímá (graf č. 3 a 4). Informace o nich nejčastěji čerpají z internetu a televize a to jsou také způsoby, které by respondenti preferovali k získávání informací od církvi a náboženských společností.

Ve výzkumu 54% respondentů uvedlo, že věří informacím z médií. V současné době však některá (převážně soukromá) média prezentují spíše komerční informace o církevních restitucích, jako jsou politické boje (hlavně před volbami), finanční dopad, vliv na daňového poplatníka a řadu, pro čtenáře či diváka atraktivnějších zpráv. Lze říci, že tyto komerční zajímavosti, nedostatečná interpretace detailů a ne vždy vhodná mediální prezentace některých církví, mohou a pravděpodobně i mají vliv na vytváření a udržení negativního postoje veřejnosti, jak k restitučnímu procesu, tak i k samotným církvím a náboženským společnostem. Absence podrobnějších skutečností a negativní postoje jsou pravděpodobně vidět i na některých odpovědích respondentů dotazníkového šetření.

Jako příklad mohu uvést odpovědi na otázky č. 9 a 7, kde 57 % dotázaných uvedlo, že církevní restituce lesů nebudou pro společnost přínosné a 44 % se domnívá, že se církve a náboženské společnosti nedokáží o navrácené lesy postarat. Snaha církví a náboženských společností by se proto měla zaměřit na upoutání pozornosti a zlepšení informovanosti, aby tím zvýšily svou věrohodnost a vytvořily si pozitivní postoje ve společnosti.

Navrhovala bych, aby se církve snažily více informovat o svém hospodaření, plánech a projektech v lesnictví a jejich následném vyhodnocení. Měly by sdělovat podrobnější historická fakta o nabývání majetku, prezentovat výhody, které přinese majetkové vyrovnání pro celou společnost a další zprávy, které by vedly k lepší informovanosti veřejnosti. Jelikož internetové a televizní zpravodajství působí z hlediska masovosti na obrovské spektrum příjemců, církve a náboženské společnosti by proto měly publikovat a působit, nejen na svých internetových stránkách, v tiskovinách, atd., ale s pomocí svých tiskových center i na nejsledovanějších internetových portálech a také ve veřejnoprávních médiích. Doporučovala bych Českou televizi a internetové stránky www.zpravy.idnes.cz, www.novinky.cz a www.ct24.cz, protože byly respondenty vyhodnoceny jako nejobektivnější a také nejsledovanější, což je patrné v grafech č. 19 až 26.

5 ZÁVĚR

Církevní restituce byly, jsou a budou často diskutovaným tématem a i přes pochybnosti, které se objevují napříč společnostmi je potřeba je dokončit. Důležité je, aby proces probíhal spravedlivým způsobem, nepoškodil společnost, daňové poplatníky, neprolomil restituční hranici 25. února 1948 a nezpochybnil dekrety prezidenta E. Beneše. Očekává se, že restituce přinesou pro lesnictví větší diverzifikaci vlastníků lesů a tím i více příležitostí regionálním zpracovatelům. Vyřeší se tím nejen majetkové křivdy způsobené církvím a náboženských společnostem během období nesvobody, ale církve se stanou rovněž ekonomicky nezávislé na státu. Po skončení restitucí se také předpokládá zlepšení vztahů nejen mezi církví a státem, ale i mezi zastánci či odpůrci církevních restitucí, věřícími a ateisty.

Cílem této diplomové práce bylo provést analýzu vnímání církevních restitucí a působení církevních subjektů v lesnictví různými skupinami veřejnosti a na základě zjištěných skutečností navrhnout změny v komunikační strategii a vztazích s veřejností.

Teoretická část této diplomové práce se zabývala historickým vývojem majetku církví a náboženských společností, procesem církevních restitucí, průzkumem veřejného mínění a popisuje budování vztahů, komunikaci s veřejností, vliv médií a dalšími pojmy a informace, které jsou potřebné znát k hlubšímu zkoumání dané problematiky. Analytická část obsahuje tři šetření a výsledkem jsou doporučení, která mají vybranému církevnímu subjektu napomoci pozitivně ovlivnit vztahy s veřejností.

Na základě výše popsaných skutečností lze konstatovat, že cíl této diplomové práce byl splněn.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BURTON, Graeme; JIRÁK, Jan. *Úvod do studia médií*. 1 vyd. Barrister & Principal, 2001, 392 s. ISBN 80-85947-67-6.

FORET, Miroslav. *Marketingová komunikace*. 3. vyd. Brno: Computer Press, 2011, 486 s. ISBN 978-80-251-3432-0.

HUK, Jaroslav. *Výzkum veřejného mínění a mediální publikum*. 1. vyd. Praha: Univerzita J. A. Komenského, 2013, 196 s. ISBN 978-80-7452-031-0.

JÁGER Petr, CHOCHOLÁČ Aleš. *Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Komentář*. 1 vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 316 s. ISBN 978-80-7478-871-0.

JIRÁK, Jan; KÖPPOVÁ, Barbara. *Média a společnost*. 2 vyd. Praha: Portál, 2003, 206 s. ISBN 978-80-7367-287-4.

KALNÝ, Mojmír. *Církevní majetek a restituce*. Praha: Občanský institut, 1995. Studie OI, č. 7. 28 s. ISBN 80-901659-3-1.

KARLÍČEK, Miroslav, et al. *Základy marketingu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 256 s. ISBN 978-80-247-4208-3.

KOTLER, Philip. *Moderní marketing*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 1048 s. ISBN 978-80-247-1545-2.

KOZEL, Roman a kol. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 277 s. ISBN 80-247-0966-X.

KUBAČÁK, Antonín; JACKO, Karel. *Restituce zemědělského a lesního majetku*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2012, 276 s. ISBN 978-80-7434-090-1.

LESLY, Philip. *Public relations. Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995, 240 s. ISBN 80-85865-15-7.

MALÝ, Karel a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 1. vyd. Praha: Linde, 1999, 572 s. ISBN 80-7201-167-7.

MANDLER, Emanuel. *Benešovy dekrety proč vznikaly a co jsou*. 1. vyd. Praha: Libri, 2002, 128 s. ISBN 80-7277-139-6.

MARTÍNEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*. Praha: Portál, 2016, 340 s. ISBN 978-80-262-1116-7.

POSPÍŠIL, Jan. *Jak na média*. 1 vyd. Prostějov: Computer Media, 2011, 116 s. ISBN 978-80-74020-71-1

Retro informace 1993. Historický přehled. Státní ústřední archiv: Praze, 1993.

RIEDL, Marcel. *Marketing*, 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2005, 106 s. ISBN 80-213-1375-7.

SVOBODA, Václav. *Public relations – moderně a účinně*. 2. vyd. Praha: Grada, 2009, 240 s. ISBN 978-80-247-2866-7.

TRETERA, Jiří Rajmund. *Stát a církev v České republice*. 1. vyd. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2002, 156 s. ISBN 80-7192-455-5.

ZEMAN, Karel. *Analýza restitučních procesů v České republice*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015, 188 s. ISBN 978-80-246-2954-4.

Seznam použitých internetových zdrojů

ARCIBISKUPSTVÍ PRAŽSKÉ. [online]. [S.l.]: [2017] [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <http://www.apha.cz/>

CÍRKEV. *Katolická církev v České republice, úvodní strana*. [online]. [S.l.]: [2017] [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <https://www.cirkev.cz/>

Často kladené otázky. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/casto-kladene-otazky-428.html>

Data registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-7]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/data-registrace-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-a-svazu-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-408.html>

DRNEK, Jan. *Problematika církevního majetku v historickém vývoji*. Koruna česká [online]. [S.l.]: 2012 [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <https://www.korunaceska.cz/dokumenty/publikace/file/63-jan-drnek-problematika-cirkevniho-majetku-v-historickem-vyvoji>

Historie a příprava majetkového vyrovnání. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-6]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/historie-a-priprava-majetkoveho-vyrovnani-452.html>

Informace o výzvách a dohodách. Lesy ČR [S.l.]: [2018] [cit. 2018-01-01]. Dostupné z: <https://lesycr.cz/o-nas/cirkevni-restituce/informace-o-vyzvach-a-dohodach/>

KATALOG ARCIBISKUPSTVÍ PRAŽSKÉHO. *Mapa (kostelů, farností)* [online]. [S.l.]: [2017] [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <https://katalog.apha.cz/maps/>

LASÁK, Oto. *Církevní restituce z pohledu různých vlastníků*. [online]. [S.l.]: [2017] [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <http://www.lesprace.cz/casopis-lesnicka-prace-archiv/rocnik-91-2012/lesnicka-prace-c-5-12/cirkevni-restituce-z-pohledu-ruznych-vlastniku>

Lesy. Ministerstvo zemědělství [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2018-2-8]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/>

Majetkové vyrovnání s církvemi. Ministerstvo zemědělství [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-7]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/cirkevni-restituce/>

Majetkové vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Státní pozemkový úřad [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-6]. Dostupné z: <http://spucr.cz/restituce/cirkevni-restituce/majetkove-vyrovnani-s-cirkvemi-a-nabozenskymi-spolecnostmi.html>

Majetkové narovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi. Vláda české republiky [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/majetkove-narovnani-97510>

NĚMEČKOVÁ, Jana. *Církevní majetek*. Katolík [online]. [S.l.]: [2009] [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <http://olesnice.katolik.cz/serialy/majetek/uvod.php>

Obecně o možnostech financování církví a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-7]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/obecne-o-moznostech-financovani-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-409.html>

Parametry majetkového vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-6]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/09-parametry-majetkoveho-vyrovnani-s-cirkvemi-a-na-bozenskymi-spolecnostmi-1270.doc

Rozsah původního církevního majetku. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2011] [cit. 2017-12-7]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-459.html>

SILVARIUM. *Lesnická veřejnost se na církevní vlastníky těší* [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 2017-12-7]. Dostupné z: <http://www.silvarium.cz/lesnictvi/lesnicka-verejnost-se-na-cirkevni-vlastniky-tesi>

SILVARIUM. *Zajímavosti z doprovodného programu Silva Reginy* [online]. [S.l.]: [2016] [cit. 2017-12-7]. Dostupné z: <http://www.silvarium.cz/lesnictvi/zajimavosti-z-doprovodneho-programu-silva-reginy>

SLUŽBA VEŘEJNOSTI. *Aktuality* [online]. [S.l.]: [2017] [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <https://www.sluzbaverejnosti.cz/>

Stát poráží cirkve u soudů. Státní pozemkový úřad [online]. [S.l.]: [2017] [cit. 2017-12-10]. Dostupné z: <http://www.pfcr.cz/tiskovy-servis/verejna-vystoupeni/stat-porazi-cirkve-u-soudu.html>

Vlastnické právo církví a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 2017-12-6]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-459.html>

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník	I
Příloha č. 2 – Otázka č. 26.....	II

Příloha č. 1

Dotazník

- 1) Zaznamenal/a jste zákon č. 428/2012Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi z roku 2012?
- 2) Zaznamenal/a jste i původní návrh tohoto zákona z roku 2008?
- 3) Souhlasíte s církevní restitucí lesů?
- 4) O církevní restituce lesů se?
- 5) Pokládáte Vy osobně církve a náboženské spolky za užitečné instituce?
- 6) Z jakého důvodu?
- 7) Myslíte si, že se církve a náboženské spolky dokáží postarat o lesy, které jim byly či budou navraceny?
- 8) Co si myslíte, že budou církve a náboženské spolky s navracenými lesy dělat?
- 9) Myslíte si, že církevní restituce lesů budou pro společnost přínosné?
- 10) V čem si myslíte, že bude přínos největší?
- 11) Zaznamenal/la jste Vy osobně nějakou změnu ve svém okolí, obci atd. v souvislosti s církevní restitucí lesa?
- 12) Odkud čerpáte informace o církevních restitucích lesů?
- 13) Chtěli byste získávat více informací od církví či náboženských spolků o probíhajících restitucích, hospodaření a dalších plánech?
- 14) Jakou cestou byste je chtěli získávat?
- 15) Věříte informacím z médií?
- 16) Myslíte si, že je postoj médií k problematice církevní restitucí lesů objektivní?
- 17) Která média sledujete?
- 18) Která média považujete za objektivní?
- 19) Jste věřící?
- 20) Označte prosím církve či náboženský spolek.
- 21) Pohlaví.
- 22) Věk.
- 23) Kraj.
- 24) Nejvyšší ukončené vzdělání.
- 25) Povolání.
- 26) Zde můžete napsat svůj názor, postoj, připomínky atd.

Příloha č. 2

Výběr některých volných odpovědí na otázku č. 26.

Negativní reakce
Církevní restituce vidím jako podvod na lidech. Jejich řešení mělo být na základě referenda.
Církev žila a stále žije na úkor ostatní společnosti. Svůj majetek ve většině případů získala neoprávněně. V případě restitucí většinou získaný majetek velmi rychle prodala nebo využila pro jiné účely, než slibovala před restitucí. Její chování je neupřímné a dává jen najevo svoji hamiznost a touhu po majetku. V žádném případě jí nejde o „ <i>blaho lidstva</i> “, jak hlásá.
Jak se církev dostala k takovému majetku, který dnes chce vrátet? Lidi pod její vládou umírali a já mám církvi teď tleskat? Majetek snad podle Bible nepotřebuje tak, ať si za tím stojí a není nenažraná.
Církev se o lesy špatně stará, to jsem si zjistil přímo v terénu. Zatím mě vůbec nepřesvědčily. Jen intenzivně kácí dřevo kvůli zisku. Vznikají holiny. Budou mít co dělat, aby mě přesvědčily, resp. celou veřejnost, že jejich správám majetku bude vůbec ku prospěchu společnosti.
Církev nemá vlastnit majetek, ale sloužit bohu a lidem.
Jsem věřící, ale nabytý majetek církve je „ <i>poskvrněn krví</i> “ a historie nelže. Majetek je vrácen neoprávněně.
Církev poškozují svoji reputaci nemístnou hrabivostí a soudy ničí malé zemědělce. Hnus.
Církev je zlo. V minulosti pozemky nabývala, buď krádeží (inkvizice atd.) nebo přesvědčením lidí, kteří nebyli mentálně v pořádku či nebyli při smyslech (smrtná postel atd.).
Církevní restituce byl jeden z vrcholných tunelů, které vládnoucí garnitura dokázala protlačit sněmovnou. Neštíteli se dopravit do Sněmovny odsouzeného poslance, aby získali potřebný počet hlasů.
Církev svůj majetek nezískala svou prací, ale z válek, inkvizicí, donucením. Tudíž nemá nárok na žádnou restituci. Pro mě je to spolek, který by měl žít z příspěvků, jako ostatní spolky.

Pozitivní reakce
Osobně si myslím, že navrácení majetku církvím, tam kde bylo prokázáno vlastnictví před tím, než byl majetek zabaven, za správné. Stejně jako u soukromých vlastníků.
Ukradené věci se mají vracet to je podle mě celé jasné a srozumitelné
Proti vrácení majetku církvím nic nemám – byl jim ukraden.
Církev je prospěšná pro duševní zdraví lidí, kteří to potřebují. České církve mají i velmi důležitou roli v ochraně před islamizací. Nemyslím si ale, že by církev měla mít velké množství obhospodařovaného majetku, s restitucemi ve prospěch církví tedy nesouhlasím. Vatikánská finanční politika je neprůhledná a objemy spravovaných majetků jsou v astrální výši, to vede k nesprávnému jednání a odchýlení se od primárního účelu církve.
Církve jsou potřebné každému jindy a jinak. Mělo by se už konečně přestat s tou nenávisťou kampaní a vnímat je jako partnery na dobrém díle- pokud je to dílo opravdu dobré.
Co bylo uloupeno, musí být vráceno. Restituce jsou jen nápravou zločinů a sprostých loupeží komunistického režimu.
Je správné, že se vrací to, co bylo komunisty ukradeno.
Mám naději, že se církve neuzavřou spolupráci s obcemi a společně najdou co nejlepší řešení pro lesy a společnost.
O církevních restitucích je rozšířena řada mýtů. Především by si měli lidé uvědomit, že nejde jen o restituce ale celkovou odluku církví od státu, která je pro církve výrazně ekonomicky nevýhodná. Přesto však asi správná.
Na co se hlavně zapomíná, že se má ukradené vracet!